

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Директор Републичког фонда ПИО Реља Огњеновић уручио је 28. августа прву Пензионерску картицу нове генерације корисници пензије Милице Станимировић. У наредном периоду уручивање картица почеће широм Србије

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ПОЧЕЛА ПОДЕЛА ПЕНЗИОНЕРСКИХ КАРТИЦА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Будућност почиње од писма

Осми септембар, Међународни дан писмености, обележава се од 1967. године а значај који овај датум има не опада и поред тога што се писменост одавно подразумева у данашњем свету. Чињеница да више не постоје послови који не захтевају неки њен облик отвара питање – има ли потребе указивати на значај писмености у епохи која увелико користи вештачку интелигенцију?

Према последњим подацима Светског економског форума, глобална стопа писмености тренутно износи 87 одсто. Пре два века, 1820, писмених је било само 12 процената, а сто година касније њихов број је и даље једва премашивао 20 одсто. Писменост је у већој мери почела да расте тек од средине прошлог века да би сада достигла пропорцију обрнуту оној с почетка вођења статистике – девет од десет људи широм света данас се класификује као писмено.

Али док је већина развијених земаља ову стопу подигла на 99 одсто, остале су велике неједнакости међу континентима и регионима. Земље подсахарске Африке, рецимо, и даље су код критичне стопе писмености: Јужни Судан 35 одсто, Авганистан 37 одсто, а у Малију је ионако ниска стопа писмености од 35 процената у 2018, због сукоба који су ометали школско образовање пала на само 31 одсто у 2020. Изражено у бројкама то значи да упркос порасту стопе писмености и даље постоји 781 милион неписмених одраслих широм света, од којих су скоро две трећине жене. Извештај Уједињених нација за прошлу годину открио је такође да једно од петоро деце школског узраста широм света (око 262 милиона) не иде у школу, што са великом вероватноћом говори да ће та деца искусити сиромаштво, живети у лошим условима, бити незапослена.

Писменост је, као део образовања, основно људско право али је истовремено и једно од кључних решења за окончање сиромаштва. Овако висок број неписмених у нашем свету има и своју цену – према Светској фондацији за писменост, неписменост кошта глобалну економију 1,5 билиона долара годишње.

Поред тога што, према извештају УНЕСКО-а, многа деца и даље напуштају школовање, те ће у свету до 2030. године само шест од десет младих завршити средње образовање, извесна је и даље родна разлика у глобалној стопи писмено-

сти, чак и међу генерацијама од 15 до 24 године. Бележи се укупан пораст писмености али младићи су и даље писменији од младих жена.

Свака писмена жена обележава победу над сиромаштвом, рекао је некадашњи генерални секретар Уједињених нација Бан Ки Мун. „Жене су најмоћнији покретачи промена у својим заједницама, а та моћ је још већа када умеју да читају. На сваких 10 одсто повећања броја студенткиња у земљи, бруто домаћи производ те земље повећава се у просеку за три процента.“

Дакле, из очигледних разлога нераскидива је веза између писмености и социоекономског статуса. Писменост је моћно средство у борби против сиромаштва, а недостатак виталних вештина да читају и пишу доводи људе у екстремни ризик од немаштине и социјалне искључености. Криза коју је донела пандемија, заједно са другим глобалним изазовима, погоршала је тешкоће у образовању и стицању писмености за милионе деце, младих али и одраслих. У земљама са ниским и средњим приходима процењени удео десетогодишњака који не могу да читају једноставан текст порастао је са око 57 одсто у 2019. на 70 одсто у 2022. години. Глобални губици у учењу због кризе изазване ковидом 19 могли би, према проценама, да коштају ову генерацију ученика близу 21 билион долара у будућој животној заради.

Треба рећи да постоје и земље које више не муче ти проблеми. Према стопи писмености коју објављује Светска банка (за укупан број оних од 15 и више година), већина европских земаља је надмашила проценат од 99 одсто. Андора је 2021. године пријавила да има стопу писмености од 100 одсто, за њом и земље Балтика. У Сједињеним Државама проценат писмених креће се око 80 одсто.

У табели Светске банке стопа писмености у Србији, према последњем податку из 2019. године, износила је 99,48 одсто, што је у складу са европским нивоом.

Ипак, иако немамо проблем са акутном неписмености, важно је да не заборавимо да је борба за писменост борба против сиромаштва – материјалног и духовног. А да образовање побољшава живот на све начине које можемо да замислимо.

М. Јовановић

ПОЧЕЛА ПОДЕЛА ПЕНЗИОНЕРСКИХ КАРТИЦА НОВЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ

Директор Фонда уручио прву картицу

У Филијали за град Београд Републичког фонда ПИО, 28. августа, директор Фонда Реља Огњеновић уручио је прву Пензионерску картицу нове генерације, чија употреба почиње 1. октобра.

– Данас имам част да у име иницијатора овог пројекта, председника Александра Вучића, уручим прву Пензионерску картицу нове генерације. Као директор Фонда јако сам срећан због овог пројекта и великог броја пензионера, више од 730.000, који су се до сада пријавили, и који ће од данас моћи да преузму своју картицу, а од 1. октобра кренути да користе погодности које им је држава Србија омогућила. Овим смо показали да нам је брига о пензионерима приоритет и национални интерес. Позивам овом приликом и остале пензионере да се пријаве, искористе могућности Пензионерске картице, а позивам и привредне субјекте, који су у великом броју подржа-

ли нашу акцију, да се прикључе. У наредним данима спремамо велика изненађења за пензионере и мислим да ћемо имати још веће и боље попусте – рекао је Реља Огњеновић и навео да се до сада око 400 привредних субјеката придружило пројекту Пензионерска картица, а да је и велики број оних са којима су споразуми у припреми.

Како је појаснио директор Фонда, први контингент пензионерских картица уручује се у Београду, а у наредном периоду уручење картица ће почети у целој Србији да би до 1. октобра сви пензионери који су се пријавили добили своју картицу и могли да је користе.

– Наша је обавеза, због великог броја пријављених пензионера, да поред наших филијала и испостава, организујемо поделу картица и у градовима, у општинама и месним заједницама. Гледаћемо да пензионерима дођемо малтене до кућног прага, како бисмо

Директор Фонда Реља Огњеновић уручује прву Пензионерску картицу Милицы Станимировић

показали да нам је поред бриге да обезбедимо попусте у државним и приватним установама, приоритет и брига о њиховом здрављу, да они не би чекали у редовима и да би избегли гужве – казао је Реља Огњеновић.

Он је подсетио да ће сви пензионери путем мобилних телефона чије бројеве су оставили приликом пријаве, када њихова картица буде израђена, добити обавештење када и где могу да је преузму.

– Погодности које ће пре свега привреда, а онда и државне институције омогућити, биће јасно истакнуте на сајту Фонда ПИО, али искористићемо прилику да и у сарадњи са медијима на све велике акције позовемо пензионере, и објаснимо им где ће све моћи да користе картице – рекао је Реља Огњеновић.

Он је објаснио да ће све приватне фирме, апотеке, трговински ланци и остали учесници у овом пројекту, на својим објектима имати истакнуту налепницу на којој ће се видети да су они партнери Пензионерске картице нове генерације, а о самим попустима корисни-

ци ће моћи да се информису на лицу места или путем сајта Фонда ПИО. Такође је најавио и мобилну апликацију која ће бити намењена корисницима Пензионерске картице.

Прву Пензионерску картицу директор Фонда је уручио Милицы Станимировић, корисници пензије из Београда.

– Велика ми је част и задовољство што ми ви лично уручуете ову картицу и што сам ја прва међу свим пензионерима који ће картицу добити – истакла је ова пензионерка.

Како је навела, Пензионерска картица јасно говори о томе да Фонд ПИО и директор Фонда брину о стандарду пензионера и о њиховом животу.

– Ову картицу бих користила да побољшам квалитет живота и кућни буџет, а највише бих је користила за лекове, јер је то велика ставка коју пензионери користе, а троши доста новца. Добро је и што картицу можемо да користимо у целој Србији, јер имам могућности да путујем, па много значи да картицу могу да користим где год одем – навела је Милицы Станимировић.

Весна Кадих Станковић

Подела првих картица изазвала је велико интересовање медија

НОВА ЕЛЕКТРОНСКА УСЛУГА ФОНДА ПИО ЗА ГРАЂАНЕ

Увид у податке али и износ будуће пензије

Грађанима је од 25. августа ове године доступна још једна електронска услуга Фонда ПИО. Реч је о „е-Калкулатору“, веб порталу коме се приступа преко насловне стране сајта Фонда ПИО www.pio.rs.

Нову електронску услугу представио је директор Фонда Реља Огњеновић.

– Оно што желимо је да Фонд приближимо нашим корисницима и осигураницима и искључимо могућност да људи долазе и чекају у редовима, већ да им омогућимо да све оно што их интересује а везано је за остваривање права из ПИО, могу да ураде из својих домова или путем својих мобилних оператера. „Е-Калкулатор“ је платформа коју смо направили да сваки наш корисник и осигураник може да провери све податке који га интересују, о висини својих примања, о стажу осигурања, као и о пријавама и одјавама са осигурања, а да за то не мора да долази у Фонд. То може да се уради преко рачунара или преко мобилног телефона, односно таблет уређаја – рекао је Реља Огњеновић.

Како је појаснио директор Фонда, приступ порталу регулисан је на два начина: преко квалификованог електронског сертификата, који издаје МУП Србије и за чије коришћење је потребан читач личне карте, или преко електронског идентитета грађана. Уколико осигураник жели да приступи порталу „е-Калкулатор“ са свог рачунара, то може да уради на један од два наведена начина. Међутим, уколико жели да приступи подацима пре-

Директор РФ ПИО Реља Огњеновић

ко мобилних уређаја (мобилни телефон или таблет), то може урадити само ако је претходно регистрован као електронски грађанин преко портала за електронску идентификацију и инсталирањем одговарајуће апликације за мобилне уређаје ConsentID.

– У овом случају је потребно да осигураник преузме ConsentID апликацију, која је потпуно бесплатна, и да у Пошти затражи eID, који добија за свега тридесет секунди, затим уђе на апликацију, идентитет потврди укуцавањем свог кода и онда може даље да поступа у нашој платформи „е-Калкулатор“ и да провери податке који га интересују. Осигураник сада може да провери податке о висини исплаћених примања, као и о годинама стажа, о тренутку када остварује право на пензију, али и ако остварује право на инвалидску пензију, колики би био износ пензије. Они

људи који су у последњој години свог радног стажа и остварују право на пензију моћи ће, са великом дозом тачности, да знају колика ће бити висина примања коју ће остварити након свог пензионисања, што је и најчешће питање будућих пензионера упућено нашем Контакт центру – рекао је Реља Огњеновић.

Он је најавио и унапређење овог сервиса Фонда у наредним месецима, након што се изврши неопходна миграција података, када ће и сви остали осигураници, не само они који су у последњој години радног стажа, моћи да виде који би износ пензије могли да очекују на основу досадашњег оствареног стажа и података у бази матичне евиденције

Фонда, с тим да тај податак неће имати овако висок степен тачности.

Како је навео Реља Огњеновић, „е-Калкулатор“ нуди и опцију „Пријави проблем“ путем које осигураници могу да пријаве проблем уколико нису пријављени на осигурање или послодавац можда није уплатио доприносе. Оваква пријава се аутоматски шаље службама Фонда које се баве остваривањем права, које путем замолница или веб сервиса са другим институцијама проверавају да ли послодавац није уплатио доприносе или постоји само технички проблем што обрасци нису послати Фонду. Затим се потребни обрасци накнадно шаљу Фонду и проблем се решава.

– Ово је опција којом смо желели да смањимо време чекања на прво решење и на трајно решење наших осигураника – подвукао је Огњеновић.

Директор Фонда је нагласио важност заштите личних података и навео да се

комуникација између портала и корисниковог рачунара остварује преко сигурне и криптоване везе заштићене међународно признатим квалификованим серверским SSL сертификатом.

Сви неопходни детаљи за приступ и коришћење „е-Калкулатора“ налазе се на насловној страници портала, а обезбеђење је и помоћ за приступ и обрађивање свих информација које се могу појавити при коришћењу портала.

В. Кадих Станковић

И Планета спорт у тиму

Директор Фонда ПИО Реља Огњеновић потписао је Споразум о сарадњи са компанијом „Planeta Sport“ DOO, једним од највећих малопродајних ланаца спортске опреме у Србији, чиме се и ова фирма придружила пројекту Пензионерска картица. Захваљујући овом споразуму корисници пензионерских картица ће моћи да остваре попусте у неком од 100 продајних објеката Planeta Sport радњи (осим Planeta sport Outlet) у чак 59 градова широм Србије. Омогућени су им попусти од 10 одсто на артикле који су означени као већ снижени, и чак 20 одсто на целокупан асортиман обележен ознаком „нова колекција пролеће-лето“ и „нова колекција јесен-зима“.

Г. О.

Дотације смањене на 17,57 одсто

Управни одбор Републичког фонда ПИО одржао је 21. августа ове године 17. седницу у актуелном сазиву, на којој је донета Одлука о изменама и допунама Финансијског плана РФ ПИО за 2023. годину.

Како је навела Бојана Поповић, директорка Сектора за финансијске послове РФ ПИО, повод за ребаланс Финансијског плана Фонда за ову годину јесте повећање пензија планирано за јесен.

– Ванредно усклађивање пензија за 5,5 одсто планира се од октобра, и оно је повод за измене и допуне Финансијског плана Фонда за 2023. годину. Од почетка 2023. корисницима ће примања бити усклађена за укупно 18,3 одсто, с обзиром на то да је почетком године било редовно усклађивање за 12,1 проценат – навела је Боја-

Са седнице Управног одбора РФ ПИО

на Поповић и истакла да је због више остварених прихода од доприноса дошло до смањења трансфера из буџета на 160,11 милијарди динара.

Она је казала да су ребалансом Финансијског плана Фонда за 2023. годину укупно планирани приходи и примања, као и

расходи и издаци Фонда за 2023. увећани за 911,36 милијарди динара, односно за 1,32 одсто. Приходи од доприноса повећани су за 4,5 процената у односу на првобитно планиране.

– До краја године је планирано да се наплати 31,6 милијарди динара више у односу на првобитни Финансијски план Фонда, што је у поређењу са претходном годином за 63,9 милијарди динара више прихода од доприноса. У складу с тим, када је реч о учешћу дотација у приходима и примањима Фонда, оне ће ребалансом бити смањене са 20,61 на 17,57 одсто, упркос планираном усклађивању пензија од 5,5 процената – објашњава Бојана Поповић.

Говорећи о расходима и издацима, она је навела да расходи на име права из ПИО износе 884,85 милијарди динара. Средства од 6,1 милијарду која су потребна за повећање пензија

од 5,5 одсто садржана су у више наплаћеним приходима од доприноса, тако да нема повећања учешћа државе у трансферима што је, како је истакла директорка Сектора за финансијске послове Фонда, веома значајна информација.

Управни одбор Фонда на истој седници усвојио је Информацију о финансијском пословању РФ ПИО у периоду јануар-јун 2023. године.

У оквиру свог излагања, Бојана Поповић је навела да упркос смањењу стопе доприноса за ПИО са 25 на 24 процента, од 1. јануара 2023. године, укупни приходи и примања Фонда су у првој половини 2023. били виши у односу на исти период претходне године за 8,90 одсто.

Директорка Сектора за финансијске послове Фонда рекла је да је просечна пензија у првих шест месеци 2023. године износила 37.812 динара, односно 322 евра и да је виша у односу на исти период претходне године за 22,1 одсто, али да је, имајући у виду раст потрошачких цена у посматраном периоду, реално повећање износило 5,9 процената.

Учешће просечне пензије за период јануар-јун 2023. године у просечној заради без пореза и доприноса износи 45 одсто, што је, како је навела Бојана Поповић, више за 2,4 одсто у односу на исти период претходне године, када је износило 42,6 процената.

В. Кадих Станковић

Позитиван извештај ДРИ о завршном рачуну Фонда

Државна ревизорска институција (ДРИ) је и ове године, након ревизије завршног рачуна, објавила позитиван Извештај о ревизији Завршног рачуна РФ ПИО за 2022. годину.

Након ревизије Завршног рачуна Фонда ДРИ је дала мишљење да су финансијски извештаји Фонда припремљени по свим материјално значајним питањима у складу са Законом о буџетском систему и осталим прописима који се односе на финансијско пословање корисника буџетских средстава, корисника организација за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова.

То значи да у извештају који је ДРИ дала за 2022. годину нису утврђене неправилности и, у складу с тим, ДРИ није дала препоруке за даље поступање.

Нова директорка Филијале РФ ПИО Суботица

На челу Филијале РФ ПИО у Суботици од 18. јула ове године налази се Неда Тешовић, дипломирани економиста.

Неда је рођена у Врбасу, 1976. године. Завршила је Гимназију „Светозар Милетић“ у Србобрану, а звање дипломирани економиста стекла је на Факултету за пословне студије у Београду.

Прво радно место јој је било у седишту фирме „Обућа Метро“ у Врбасу, на позицији кадровски и обрачунски радник, и у тој фирми је провела осам година.

По пресељењу у Суботицу прелази у ЈКП „Паркинг“, где четири године ради на рачуноводственим пословима, а по потреби и на пословима односа с јавношћу.

У Фонду ПИО, у Филијали Суботица, Неда Тешовић је почела да ради 23. јуна 2021. године на месту помоћника директора филијале, а по пензионисању Снежане Марић прелази на место директора филијале.

Удата је и мајка двоје деце.

Г. О. Неда Тешовић

ПРИЈАВЕ ЗА ПЕНЗИОНЕРСКЕ КАРТИЦЕ И НА ШАЛТЕРИМА ПОШТА

Једноставно и брзо пријављивање

Представљање нове услуге пријаве за пензионерске картице: директори Ређа Огњеновић и Зоран Ђорђевић

Републички фонд ПИО и Пошта Србије, 8. августа ове године, у Главној пошти у Београду, представили су нову услугу пријаве за пензионерске картице нове генерације на свим шалтерима пошта. Корисници пензије ће од сада своју пријаву за добијање Пензионерске картице моћи да поднесу у више од 1.500 пословница Поште широм Србије.

Поводом промовисања нове услуге, директор Фонда ПИО Ређа Огњеновић захвалио је Пошти Србије на исказаној заинтересованости да се укључи у пројекат Пензионерске картице коју издаје РФ ПИО.

– Богатији смо за 1.500 пословница, места на којима ће наши пензионери моћи да се пријаве за нову Пензионерску картицу и то је наставак добре праксе, сарадње са државним предузећима, локалним самоуправама, где смо нашим пензионерима омогућили да у свом месту, у својој месној заједници, у својој пошти, искористе могућност да се пријаве за Пензионерску картицу нове генерације – рекао је Ређа Огњеновић.

Он је навео да је РФ ПИО потписао више од 350 споразума са различитим државним институцијама и приватним сектором. Податак да се до сада 660 хиљада пензионера пријавило за Пензионерску картицу нове генерације говори да је иницијатива председника Србије пун погодак. Пензионерске картице су један од националних интереса који је Пошта Србије прихватила и подржала.

– Бољи живот наших пензионера јесте национални интерес, а ми ћемо се трудити сваког

дана да наши пензионери данас живе боље него што су живели јуче – нагласио је директор Фонда.

Огњеновић је најавио повећање пензија које ће у октобру износити 5,5 процената, као и да ће три месеца након тога уследити ново повећање од 14,6 одсто.

– Са тим увећањем пензије ће кумулативно у целом периоду бити за 55,8 одсто веће него што су биле, а то је оно што смо обећали, да ћемо 2025. године имати просечну пензију 450 евра, а просечну плату 1.000 евра – навео је Ређа Огњеновић.

В. д. директора Поште Србије, Зоран Ђорђевић, истакао је да је прикључивање Поште Србије овом пројекту био потпуно логичан корак с обзиром на то да се ради о јавном предузећу, једном од главних чинилаца када су у питању услуге које се пружају становништву, а поготово пензионерима, који када је реч о платним институцијама управо у Пошту Србије имају највише поверења. Ђорђевић је позвао пензионере да посету пословницама Поште широм земље, којих је у овом тренутку 1.534, искористе и за пријаву за Пензионерску картицу, и нагласио да је ова услуга коју пружа Пошта Србије потпуно бесплатна. Он је казао да ће запослени на шалтерима пошта пензионерима нудити могућност да се пријаве за своју Пензионерску картицу и истакао да пријава не захтева сложену процедуру и много времена, а пензионери ће убудуће добити велику корист од тога.

Г.О.

РАЧУНАЊЕ СТАЖА СА

Како до

Стаж који се рачуна са увећаним трајањем или, како га уобичајено зовемо, бенефицирани стаж, утврђује се осигураницима који раде на нарочито тешким, опасним и за здравље штетним радним местима, као и осигураницима који обављају такве послове да се након вишегодишњег рада не може очекивати да свој посао, односно професионалну делатност обављају једнако успешно.

Урачунавањем стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем осигураници могу у одређеним околностима да остваре право на пензију раније у односу на „редовне“ услове. Бенефицирани стаж им истовремено повољно утиче и на висину пензије. Радна места на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем утврђена су одговарајућим правилником који уређује радна места и степене увећања стажа, као и начин њиховог утврђивања и ревизије. Обавеза је послодавца да се запосленима који раде на таквим радним местима утврди бенефицирани стаж.

Трајање стажа може се увећати за највише 50 одсто у односу на ефективно, календарско трајање. Изузетак су лица у професионалној војној служби. Њима се у случају ангажовања у оружаним акцијама време проведено у тим акцијама, као и на лечењу или у заробљеништву, рачуна као стаж осигурања у двоструком трајању. Рачунање стажа у двоструком трајању не треба мешати са посебним стажом иако су ови институти слични.

Степен увећања означава се бројевима па тако, на пример, степен увећања 12/14 означава да се сваких 12 месеци ефективног рада рачуна као 14 месеци стажа осигурања.

При утврђивању права на пензију бенефицирани стаж се утврђује према законским прописима који су примењивани

УВЕЋАНИМ ТРАЈАЊЕМ

снижене старосне границе

вани у Републици Србији у време када је стаж навршен. Ови прописи су се с временом мењали, свака измена доносила је нове услове под којима се стаж утврђивао са увећаним трајањем а било је и измена у погледу начина његовог рачунања. Тако је до краја 1972. важио пропис по коме се стаж урачунавао са увећаним трајањем само у случају да је његово укупно трајање дуже од пет година. Од 1973. тог ограничења више није било, па се стаж рачунао са увећањем без обзира на укупно трајање. Међутим, закон чија је примена почела 1. јануара 1997. вратио је ово ограничење са додатним поопштењем – почев од тог дана бенефицирани стаж се урачунава само ако је његово укупно трајање дуже од 10 година. Ипак, у случају да је код осигураника утврђена инвалидност, укупно трајање рада од пет година на радним местима за која је предвиђен бенефицирани стаж довољно је за његово рачунање у увећаном трајању.

Осигураници који су користили боловање за време рада на

местима на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем треба да знају да су се и прописи који регулишу утицај боловања на рачунање тог стажа мењали. До краја 1987. године боловање није утицало на рачунање бенефицираног стажа, односно осигуранику се комплетан период рада рачунао са увећаним трајањем без обзира на трајање одсуства с посла. Почев од 1. јануара 1988. боловање које је у току календарске године трајало краће од месец дана није од утицаја на рачунање бенефицираног стажа али се одсуствовање са посла које прелази месец дана одбија од укупног трајања бенефицираног стажа. Овакав начин рачунања примењиван је до краја 1990. године. Почев од 1991. свако одсуство с посла због болести представља разлог да се у периодима боловања стаж осигурања рачуна само у ефективном трајању.

Осигураник са бенефицираним стажом може раније да оствари право на пензију и то на различите начине. Они који су навршили бенефицирани стаж чије је трајање најмање

2/3 укупног стажа осигурања, имају право на снижење старосне границе. На сваких пет година проведених на радном месту са коефицијентом 12/14 старосна граница се снижава за једну годину. Такође се граница спушта за једну годину на сваке четири за увећање 12/15, три за 12/16 и на сваку једну годину и шест месеци за 12/18. Ово снижење односи се само на остваривање права на старосну али не и на превремену старосну пензију, па се само може снизити законски услов за остваривање права на старосну пензију. Дакле, снижење се рачуна од 65 година живота за мушкарце, а од 63 године и шест месеци за жене у

току 2023, односно од 63 године и осам месеци живота за жене у току следеће године. Осигураник који оствари право са сниженом границом добија старосну пензију у пуном износу, без икаквих умањења. Старосна граница може да се снижава највише до 55 година живота, осим за запослене који су на радним местима са коефицијентом 12/18 ефективно провели 2/3 радног века у односу на укупно ефективно проведено време на радним местима на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем. Овим осигураницима старосна граница може да се снизи и до 50 година живота.

Осигураници који имају право на снижење старосне границе, али ни са сниженом границом не испуњавају услов за старосну пензију већ одлазе у превремену старосну пензију и у том случају имају повољност у односу на остале. Износ превремене старосне пензије одређује се као износ старосне, који се затим умањи за 0,34 одсто за сваки месец ранијег одласка у пензију. Снижена старосна граница значи и да је број месеци

ранијег пензионисања мањи, па је мање и умањење пензије.

Трајање бенефицираног стажа од утицаја је и на права запослених који припадају такозваним посебним категоријама осигураника у које спадају полицијски службеници, припадници обавештајних агенција, запослени на извршењу кривичних санкција, припадници Војске Србије и други. Крајем 2019. године у ову категорију осигураника уврштене су и судије посебних одељења и одељења за ратне злочине Вишег и Апелационог суда у Београду, као и тужилац и заменици тужилаца за организовани криминал и ратне злочине. Ови осигураници имају могућност да право на пензију остваре под посебним, повољнијим прописима, у случају да су на овим пословима провели 15 година. Уз овај услов, осигураници из те категорије треба да имају најмање 55 година живота и 25 година стажа осигурања како би остварили право на старосну пензију.

Они који су обављали самосталну делатност такође имају право на стаж са увећаним трајањем уколико су обављали послове за које је такав стаж предвиђен. У случају да је утврђено обављање таквих послова, они су у обавези да уплате увећан допринос за ПИО како би им се стаж рачунао са увећањем. Исто увећање доприноса важи и за друге послодавце. Зато је за свакога ко сматра да је у неком периоду имао бенефицирани стаж одличан предлог да пре одласка у пензију провери своје податке регистроване у матичној евиденцији у Фонду. У случају да су сви други услови испуњени, трајање стажа неће бити увећано уколико послодавац или самосталац није испунио своју обавезу и уплатио доприносе. То је још један од разлога зашто често саветујемо да редовно проверавате своје податке у матичној евиденцији осигураника Фонда ПИО.

Мирослав Мирић

Још петнаест споразума

У Покрајинском фонду ПИО у Новом Саду 23. августа потписани су споразуми између Фонда ПИО и још петнаест локалних привредника који су на тај начин постали партнери у реализацији пројекта Пензионерска картица нове генерације. Истовремено је одржана и промоција пензионерских картица, које ће од 1. октобра корисницима омогућити повољности и попусте приликом куповине.

Директор Покрајинског фонда Славко Имрић који је, са директором Филијале РФ ПИО Нови Сад Борисом Јевтићем, био домаћин представницима новосадских привредних субјеката, истакао је да је захвалан што су препознали значај пензионерских картица, које су као

У Покрајинском фонду потписани нови уговори

тема од виталног интереса у нашој држави.

– Од почетка ове акције наше државе и Фонда ПИО са циљем подизања животног стандарда и побољшања материјалног положаја корисника до данас је

за Пензионерску картицу аплицирало више од 700.000 пензионера. Ми очекујемо да ће тај број до почетка њене примене, 1. октобра ове године, нарасти на милион. Захвалан сам вама, као и осталим привредним субјектима који су исказали друштвену одговорност и солидарност кроз овај пројекат. Надам се да ћете, након што сте дали бенефите и разне погодности корисницима Пензионерске картице, повећати и број корисника ваших услуга и производа, а тако и успешност у свом пословању – рекао је директор ПФ Славко Имрић.

Борис Јевтић је у свом обраћању, у име директора Фонда ПИО Ређе Огњеновића, још једном позвао све друштвено одговорне компаније у Србији да се прикључе привредним

субјектима, државним институцијама и компанијама које су већ потписале споразуме са Фондом у оквиру пројекта Пензионерска картица.

– Данас је петнаест привредних субјеката са територије града Новог Сада потписало споразуме о сарадњи са Фондом ПИО. Ово је наставак пројекта који је отпочео на иницијативу председника Србије Александра Вучића, а у циљу побољшања положаја корисника картица. На основу споразума које смо данас потписали, они ће остварити попусте у угоститељским радњама, ресторанима, хотелима, апотекама, амбулантама, оптичарским радњама итд. Више од 350 државних институција и приватних компанија потписале су споразуме, а примена споразума и картица почиње 1. октобра – рекао је Борис Јевтић, директор Филијале Нови Сад, која је главни носилац посла око овог пројекта у Новом Саду.

Он је навео и да од одлуке сваке компаније зависе погодности у којима ће уживати пензионери. Код већине је то неки вид попушта, а негде могу бити и одређени поклони, навео је Јевтић и најавио да ће у наредних месеца дана потписати споразуме са новим привредним субјектима из Новог Сада, који су већ у припреми.

Мирослав Мектеровић

Потписници споразума

Привредни субјекти из Новог Сада који су потписали споразум 23. августа су: „Геотермус“ агенција за геодезију и судски вештак за област грађевинарства; Производња готових јела „Kvart Bite“; „Мото Град“ ДОО технички преглед; „Аудио БМ“; „Артос“ амбуланта за физикалну терапију и медицинску рехабилитацију; „Vita asistent“ ДОО; Фризерско-козметички салон трговина и едукација „Studio Angel“; Оптичарска радња оптика „Пашћан - магазин“; Предузеће за трговину и услуге „Link Line“ ДОО; ДОО „ЕС-Систем“ студио за трговину и услуге Ветерник; Апотекарска установа „Зелена апотека Давидовац“; Фризерско-козметички салон и трговинска радња „Studio Angel Four“; Оптичарска радња „Оптика Пашћан“; Здравствена установа „Биотест“ Завод за лабораторијску дијагностику и „Illumina“ друштво са ограниченом одговорношћу за трговину и услуге.

Уговори потписани у Зајечару и Врбасу

Промоција нове пензионерске картице Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање настављена је и током летњих месеци те филијале могу да се похвале бројем потписаних уговора. Међу њима посебно Филијала Врбас.

– Од када је почела реализација пројекта Пензионерска картица потписао сам 22 уговора али тај број није коначан. И даље радим на томе да се у пројекат укључи још приватних компанија и предузећа – каже директор Филијале Врбас Душан Килибарда.

Према његовим речима, пензионери ће за сада моћи да користе бенефите код Центра за физичку културу Врбас, Центра за физич-

ку културу Србобран, ЈКП „Стандард“ Врбас и Комуналног предузећа „Градитељ“ из Србобрана. Осталих 18 уговора закључено је са представницима приватног сектора, па ће власници пензионерске картице попусте моћи да остварују у прехранбеним продавницама, фризерским салонима, спортским радњама, апотекама, књижарама, агенцијама за регистрацију аутомобила али и за кројачке, столарске и друге услуге.

У оквиру пројекта Пензионерска картица нове генерације у Зајечару, 9. августа ове године, директорка филијале Фонда ПИО Оливера Ранђеловић потписала је 14 споразума са друштвено одговорним компанија-

ма, и то седам споразума са предузетницима и седам са представницима јавних установа и институција.

Потписивању споразума присуствовали су градоначелник Зајечара Бошко Ничић и Мирослав Богосављевић, председник Удружења пензионера Зајечара.

– Заједнички циљ Фонда, града Зајечара и Удружења пензионера је да нашим пензионерима побољшамо животни стандард и омогућимо квалитетнији и бољи живот – нагласила је Ранђеловић и изразила уверење да ће таквих споразума бити још и да ће се ширити мрежа давалаца погодности.

Г. О.

Просечна зарада у јуну – 85.539 динара

Просечна бруто зарада обрачуната за јун 2023. године износила је 118.025 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 85.539 динара, саопштио је Републички завод за статистику.

Раст бруто и нето зарада у периоду јануар–јун 2023, у односу на исти период прошле године, износио је 15,4 одсто номинално, односно 0,1 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за јун 2023. номинално су веће за 15,1, а реално за 1,2 процента.

Медијална нето зарада за јун 2023. године износила је 65.358 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Иновативни пројекти у Књажевцу

Општина Књажевац покренула је реализацију пројекта „Иновације за локалне промене“ уз подршку Пројекта „Подршка Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у пилотирању иновативних решења за запошљавање“. Техничку и финансијску подршку у спровођењу пројекта пружа Програм „Миграције за развој III“ који реализује ГИЗ, а финансира немачко Савезно министарство за економску сарадњу и развој. Одобрена су бесповратна средства за осам пројеката јединица локалних самоуправа, међу којима је и општина Књажевац.

Спровођењем иновативних решења, попут обуке најмање шездесеторо младих људи у области текстилне, кожне и дрвне индустрије са квалификованим менторима из тих области, као и формирања најмање три социјална предузећа која ће адекватном опремом за прераду воћа и поврћа помоћи рад заједнице, јединица локалне самоуправе допринеће решавању препознатих изазова на локалном тржишту рада.

Обуке су организоване у Тренинг центру Техничке школе у Књажевцу, а по завршетку полазници добијају сертификат, као и могућност запошљавања на територији општине.

Када је реч о формирању социјалних предузећа, показало се да су сеоски домови идеално место за реализацију пројекта јер их је локална самоуправа комплетно уредила те има услова за рад чланова социјалних предузећа и постављање линија за топлу и хладну прераду воћа и поврћа.

РФ ПИО: Дани разговора

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање подсећа осигуранике који имају стаж осигурања навршен у Србији и Немачкој и кориснике права из пензијског и инвалидског осигурања остварених применом билатералног споразума о социјалном осигурању, да се међународни дани разговора са Немачком одржавају 26. септембра 2023. године у Новом Саду, од 9 до 16.00 часова (Покрајински фонд ПИО, Житни трг 3), као и 27. септембра, од 9.00 до 17.00 часова, и 28. септембра, од 9.00 до 13.00 часова, у Београду (Париска 9).

На овим разговорима ће саветодавци из немачког Фонда за пензијско и инвалидско осигурање и РФ ПИО Србије пружити бесплатну правну помоћ лицима која остварују права из пензијског и инвалидског осигурања применом споразума из области социјалног осигурања закљученог између наше земље и Немачке.

Сви заинтересовани грађани обавезно треба да пријаве учешће и да закажу термин доласка на број телефона 011/2030-745.

Попис пољопривреде 2023.

Како је већ најављено, у периоду од 1. октобра до 15. децембра 2023. године Републички завод за статистику ће спровести пописивање пољопривредних газдинстава на територији Републике Србије, без обзира на њихов статус.

У складу са тим 15. августа је објављен јавни позив за пописиваче, на који су заинтересовани кандидати могли да се пријаве до 21. августа.

У плану је да око 3.000 обучених пописивача, 300 општинских и 16 регионалних координатора у наведеном периоду обиђу газдинства и методом интервјуа прикупе потребне информације које директно уносе у електронски Упитник. Циљ је прикупљање података који ће дати што прецизнију слику о стању у пољопривреди, како би се у будућности предузели одговарајући кораци пружања подршке пољопривредној производњи и њеном развоју.

Учешће у Попису је обавезно, а наглашено је да ће се посебна пажња посветити заштити података које ће користити искључиво Републички завод за статистику и објављиваће их само као збирне.

Прелиминарни резултати Пописа пољопривреде биће објављени најкасније до 31. јануара 2024, док ће коначни бити објављивани sukcesивно до 31. децембра 2025. године.

Бубијада у Шапцу

Шапчани су од 4. до 6. августа имали прилику да уживају у дружењу које је организовао Буба клуб Шабац, у сарадњи са Туристичком организацијом и неколико локалних предузећа.

Традиционално, по 23. пут у Шабац је стигло око 90 фолксваген олдтајмера из Србије и земаља региона: Македоније, Словеније, Црне Горе, Босне и Херцеговине, али и из Словачке и Аустрије. Програм је обухватао дефи-

ле временских аутомобила улицама града, дечије игре, пена парти, квизове и музичке концерте.

Камп на хиподрому у Шапцу је био попуњен, а на манифестацији која је трајала три дана било је мноштво деце која су се играла, дружила и имала прилику да јашу коње. Једна од занимљивости ове манифестације је такмичење за најјачег „бубаша“, у оквиру кога се власници на полигону надмећу у вучењу аутомобила.

Када је дизајнирана „буба“, тридесетих година прошлог века, првенствено је осмишљена као ауто који пружа комфор, удобност и сигурност. Зато је и даље толико вољена и један је од најпопуларнијих олдтајмера.

ДРУГА ОЛИМПИЈАДА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ ОДРЖАНА У ЗРЕЊАНИНУ

Учествовало више од четири петине удружења

Градско удружење пензионера (ГУП) Зрењанин, на челу са председником Славком Шућуровићем, уз значајну подршку града, Савеза пензионера Војводине (СПВ) и Савеза пензионера Србије (САПЕНС), успешно је 14. августа, у хали „Звонко Вујин“, организовало другу по реду Олимпијаду спорта, културе и здравља пензионера Војводине. На Олимпијади је учествовало знатно више пензионера него прошле године – чак 36 (од 45) градских и општинских удружења, односно више од 80 одсто свих чланица СПВ. Ове године се 195 пензионера из целе Војводине, у 39 петочланих екипа, са великим жаром и еланом, попут активних спортиста, у фер и спортском духу такмичило у четири дисциплине: пикаду, извођењу пенала у малом фудбалу, слободним бацањима у кошарци и штафети у брзом ходању.

Гости на догађају били су градоначелник Зрењанина Симо Салапура, Милан Ненадић, председник СПВ и члан УО РФ ПИО, Драган Марковић, заменик председника САПЕНС-а и Драган Петковић, секретар, Драгана Калиновић, помоћник директора РФ ПИО и председница Покрета трећег доба Србије, Дејан Димитријевић, директор Филијале РФ ПИО Зрењанин, и Вукосава Ђапић-Атанацковић, секретарка Спортског савеза града Зрењанина.

Олимпијаду је отворио градоначелник Симо Салапура, који је био и председник Организационог одбора манифестације.

– Играма и организацијом Олимпијаде почели смо на локалном нивоу, затим смо је проширили на ниво Баната и ево сада, већ другу годину, имамо ниво Војводине. Ове године одзив је преко 80 процената градских и општинских удруже-

Градоначелник Зрењанина Симо Салапура (са микрофоном), десно Славко Шућуровић

Скоро двеста пензионера такмичило се у четири дисциплине

ња пензионера. Идеја о организацији Олимпијаде родила се у години када је Зрењанин носио титулу Европског града спорта – 2021, а према речима гостију и организатора из крвних организација, можемо рећи да смо и овога пута показали да смо добар домаћин и верујем да ћемо и у наредном периоду са нашим пензионерима, нашим најстаријим суграђанима, имати још додатних програма који се тичу њиховог активног трећег доба – рекао је Симо Салапура и додао да је један од главних елемената бодовања за титулу Европског града спорта био и масован спорт, као и рекреативни спорт и спорт пензионера.

Славко Шућуровић је истакао да су пензионери у добром рас-

положењу учествовали у спортским такмичењима, те да је већ видљива тековина прве Олимпијаде јер се сада око 600 чланова ГУП Зрењанин бави спортским активностима током целе године, што је веома важно за њихово здравље и животну виталност у трећем добу. Слично је и у осталим удружењима пензионера у оквиру СПВ.

– Одржавање овакве Олимпијаде у Зрењанину је доказ да се може бити активан и у трећем добу. Овогодишњи укупни победник надметања је Удружење пензионера града Новог Сада, али и сви остали такмичари су веома задовољни својим учешћем. То ме је уједно и мотивисало да покренем иницијативу да се на органима Савеза

донесе одлука да наш град буде стално седиште ове манифестације. Осим такмичара у спортским дисциплинама, догађају су присуствовали и председници њихових удружења, који су разменили искустава и разговарали о положају пензионера у нашем друштву – казао је Шућуровић.

Он је навео и да су у склопу Олимпијаде организовани ликовна колонија и литерарни конкурс, а након такмичења дружење је настављено у хотелу „Војводина“ где су најуспешнијим такмичарима додељена признања. Аутори најуспешнијих слика, поетских, прозних радова и афоризама биће посебно награђени.

Председник СПВ Милан Ненадић је изјавио да подржава иницијативу Славка Шућуровића да Зрењанин буде стално седиште Олимпијаде и најавио да ће Савез, као и до сада, наставити да пружа финансијску подршку удружењима пензионера чланицама ради учешћа на овој манифестацији.

Подршку за своју иницијативу зрењанински пензионери добили су и од Драгана Марковића.

– Градско удружење пензионера Зрењанин има дугу традицију у организацији спортско-рекреативних активности и зато сам подржао иницијативу да седиште Олимпијаде пензионера Војводине буде баш у Зрењанину, у контексту децентрализације Србије. Идеја је да овај догађај постане традиција и да оваквих дружења буде што више – рекао је Марковић.

Он је навео и да Влада Републике Србије припрема нову Стратегију за старије чији је циљ да у наредних седам година постану укљученији у друштвена догађања и да им се побољша квалитет живота.

М. Мектеровић

Подршка за будуће предузетнице

Градоначелник Новог Сада Милан Ђурић и Милорад Радојевић, члан Градског већа за привреду, уручили су 24. августа, у Свечаној сали Градске куће у Новом Саду, уговоре женама са територије града Новог Сада којима су одобрене субвенције за запошљавање на основу Јавног позива за доделу субвенције за 2023. годину.

Ова средства се, у циљу подстицања женског предузетништва, сваке године одобравају за жене које се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ) Филијале у Новом Саду, а за 2023. годину она износе од три стотине до четири стотине хиљада динара, у зависности од делатности, трошкова и улагања исказаних у бизнис плану.

Приликом уручења уговора градоначелник Ђурић честитао је свим присутним женама на храбрости и одважности.

– Та одлука заслужује поштовање и подршку, а град ће увек чинити све што може, у оквиру својих могућности, да им тај први корак и прву годину, која је увек најтежа, бар мало олакша. Укупан новчани износ издвојен за ту намену је овог пута био 25 милиона динара за 64 незапослене жене. Град Нови Сад наставиће да улаже, подржава и ради на томе да оснажи женско предузетништво. На почетку је интересовање било мало, а сада је све више одважних жена које аплицирају за субвенције са

Градоначелник Новог Сада Милан Ђурић (у средини) са добитницама средстава за запошљавање

својим бизнис идејама. Од 2016. године до данас из буџета града издвојено је укупно 75 милиона динара или, да будем јаснији, 330 Новосађанки које су биле на евиденцији НСЗ добиле су помоћ од свог града да започну сопствени бизнис. Такође, радује ме чињеница да су Новосађанке које су се одлучиле на овај корак у претходним годинама и даље у бизнису. То је велики успех

и показатељ да су добро изабрале и осмислиле шта ће да раде, одлично се организовале, биле храбре и опстале у послу – казао је Милан Ђурић и пожелио будућим предузетницама успешан бизнис.

Овом догађају присуствовала је и Татјана Видовић, директорка Филијале НСЗ Нови Сад.

М. Мектеровић

ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА ПРЕДЛОГЕ ИНОВАТИВНИХ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ИНКЛУЗИЈЕ

Подршка ЕУ социјалном становању

Европска унија и Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге (УНОПС) у оквиру програма „Подршка ЕУ социјалном становању и активној инклузији“ (EU SHAI) објавили су Јавни позив за предлоге иновативних услуга социјалне инклузије на локалу отвореног типа.

Општи циљ Јавног позива је да допринесе социјалној инклузији најосетљивијих група друштва, жена и мушкараца, девојчица и дечака, кроз успостављање и унапређивање иновативних услуга социјалне инклузије отвореног типа на локалном нивоу. То се спроводи кроз куповину или реконструкцију индивидуалне имовине попут породичне куће, стана, сеоске

куће или домаћинства на пољопривредном земљишту, као и кроз реконструкцију постојеће имовине која је већ у власништву подносиоца захтева.

Право учешћа имају установе социјалне заштите и организације цивилног друштва а рок за пријаву је 30. септембар.

Европска унија је већ определила око 12,5 милиона евра за пројекте социјалног становања и активне инклузије у градовима и општинама широм Србије, а кроз овај јавни позив обезбеђује још око 2,5 милиона евра.

Програм спроводи Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге у партнерству са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Мини-

старством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарством за људска и мањинска права и друштвени дијалог и Министарством за европске интеграције.

Све информације о Јавном позиву и документација за пријављивање доступни су на интернет страници програма „Подршка ЕУ социјалном становању и активној инклузији“ <https://social-housing.euzatebe.rs/rs/konkursi>.

Г. О.

ДРУГИ СПОРТСКИ СУСРЕТИ ПЕНЗИОНЕРА ЗАПАДНОБАЧКОГ ОКРУГА

Зближавање на високо подигнутој летвици

У циљу постизања снажније интеграције пензионера у друштво, Градско удружење пензионера Сомбор било је другог августовског викенда узоран домаћин друге спортско-рекреативне манифестације сениора Западнобачког управног округа. Сви су сагласни – превасходни резултат је даље међусобно зближавање, али 37 такмичара, разврстаних у 20 мешовитих екипа из све четири локалне самоуправе округа: општина Апатин, Кула и Оџаци и града Сомбора, својски се потрудило, и успело, да забележи што бољи учинак у пет спортских грана.

Након поздравне речи и добродошлице потпредседнице ГУП Сомбор Злате Ракић и објашњења пропозиција које је отварајући манифестацију дала Видосава Бошњак, председница спортске секције сомбор-

ског Удружења, надметања су почела. Такмичења у пикаду и шаху одржана су у просторијама домаћина, а штафете у брзом ходању, прецизно шутирање лопте у кош и извођење фудбалских шутева у гол на теренима Соколског дома. Бодрени навијачима, спортисткиње и спортисти златног доба заслужили су аплауз на отвореној сцени.

Најпрецизнија у пикаду била је екипа Апатина са 226 бодова, само два више испред Оџака, и Сомбора који је освојио 184. Појединачно, најуспешнија је Апатинка Божица Ћеран са 95 поена. У бацању у кош поредак је следећи: Сомбор осам по-

на, Оџаци седам, Апатин шест. У атрактивној атлетској дисциплини – штафета у брзом ходању најспретнији је био састав Сомбор 2 у времену 53,40, испред прве екипе Сомбора – 57,30 и Оџака – 1:01,60. Тим Оџака је победио у фудбалу са 14 погодака испред прве и друге екипе Сомбора са по 11 голова. И у шаху је победа припала домаћинима, испред Оџака и Апатина.

– Захваљујемо Савезу пензионера Србије, Савезу пензионера Војводине и локалној самоуправи, граду Сомбору, што су нас и овом приликом подржали. Штавише, дат је посебан мотив да и кроз спортска такмичења докажемо наше свеукупне активности а дружења и сусрете настављамо још интензивније – рекла је Гизела Жужић, секретарка ГУП Сомбор.

Синиша Стричевић

СЕМИНАР ЗА ЧЛАНОВЕ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА НОВИ БЕОГРАД

Дигитализација и финансијска едукација

Представници Банке Интеза су за чланове Удружења пензионера општине Нови Београд одржали семинар на тему „Дигитализација и нове технологије у банкарству“. Нове технологије у банкарству су са једне стране у функцији подизања корисничког искуства самих клијената, али са друге стране су и велика промена за коју је неопходна подршка клијентима, посебно сениорима.

Учесници семинара – чланови Удружења пензионера Нови Београд су имали прилику да се упознају са општим правилима коришћења платних картица, по врстама платних картица, и са могућностима које доноси електронско и мобилно банкарство. У отвореном и интер-

активном дружењу учесници су добили многе корисне информације, отклонили недоумице и нелагодности које су евентуално имали, а веома добро су препознали и прихватили употребне вредности нових технологија као нешто што им даје нову

позитивну димензију у сарадњи са банкама.

Афирмативно је што су учесници семинара показали висок ниво дигиталне писмености, давали врло интересантне опсервације и корисним питањима допринели успеху

семинара. Највећи интерес су показали за опције плаћања на 6, 12, 24 месечне рате картицама ове банке, као и за функционалност мобилног банкарства #WithCash путем кога слањем кода могу било коме да омогуће подизање дефинисаног износа у задато време са банкомата, као и плаћање рачуна трајним налозима или опцијом са QR кодом.

У Удружењу пензионера Нови Београд кажу да је финансијска едукација и подизање дигиталне писмености активности која је веома значајна како за њихове чланове, тако и за целокупну пензионерску популацију и из тог разлога она се континуирано спроводи.

А. Нешић

У Медвеђи богатство фолклора

По трећи пут у месту Медвеђа код Трстеника одржана је манифестација Михољски сусрети села коју Министарство за бригу о селу реализује у сарадњи са 95 локалних самоуправа широм Србије. Циљ пројекта је обogaћивање друштвеног и културног живота становника села и неговање традиционалног начина живота и историјског наслеђа.

У Медвеђи је у програму учествовало 12 културно-уметничких друштава из Трстеника, Угљарева, Брезовице, Велике Дренове, Пољне, из Чукојевца, Подунавца, Смиловца, Ушћа, Лебана и места домаћина. За овај пројекат који општина Трстеник реализује у сарадњи са Министарством за бригу о селу у 2023. години опредељено је 500 хиљада динара.

Културно-уметничко друштво „Медвеђа“ показало се као прави и успешан дома-

Михољски сусрет трећи пут у Медвеђи код Трстеника

ћин, а на крају манифестације председница општине Трстеник Милена Турк уручила је захвалнице свима који су дали допринос организацији Михољских сусрета у овој општини.

Пре почетка манифестације Милена Турк разговарала је са Снежаном Петровић, в. д. секретара у Министарству за бригу о селу.

– До сада је ово министарство финансирало куповину девет кућа на сеоском подручју за младе људе који су изразили жељу да реше своје стамбено питање на овај начин. На подручју наше општине у процедури је још девет захтева и овом приликом позивам све младе заинтересоване за овај програм да искористе његове погодности које су им на располагању – рекла је председница општине Трстеник Милена Турк.

Драган Ивановић

Први пут у сврљишкој општини

Под покровитељством Министарства за бригу о селу, у Сврљигу су, 3. августа, одржани први Михољски сусрети села ове општине, посвећени животу на селу, очувању традиције и обичаја и спортским активностима.

Зоран Димитријевић, државни секретар у Министарству за бригу о селу.

Том приликом он је истакао значај сусрета села и навео да се ове године такмичи око 1500 села у Србији са рекордних двеста хиљада учесника и посетилаца. Заступље-

У Сврљигу се представило 11 села

Сабор гајдаша

У оквиру Михољских сусрета села на летњој позорници Центра за туризам, културу и спорт Сврљиг одржан је 16. Сабор гајдаша балканских земаља. Наступило је 16 гајдаша из Србије, Бугарске и Северне Македоније. Жири у саставу: етномузиколози Мирјана Закић и Светлана Азањац и домаћин Милен Гојковић, оснивач Сабора, одлучио је да

награду за најбоље одсвирано коло добије Александар Арбадзијев из Северне Македоније, док је Александар Васов из Димитровграда најбоље одсвирао песму. Најконкретнији наступ у категорији двогласних гајди, по оци жирија, имао је Мартин Љамов из Бугарске. У категорији трогласних гајди победио је Еди Тајм из Сремске Митровице, који је и свеукупни победник награђен Сврљижким гајдама. Победницима су уручене награде, а манифестацију је, поред локалне самоуправе, помогло и Министарство културе Републике Србије.

У дворишту Центра за туризам, културу и спорт Сврљиг 11 села поставило је своје промотивне штандове са производима које су родиле њиве, затим домаћу радиност и много старинских јела и колача. Овогодишње, прве Михољске сусрете, отворио је

ни су културно-уметнички садржаји, спортске активности и гастрономски део – припрема традиционалних јела, а у дешавањима учествују и стари и млади.

Димитријевић је подсетио да је Министарство за бригу о селу привредним

субјектима и грађанима сврљишке општине помогло са седамдесет милиона динара.

У наставку дана организоване су радионице за децу у припреми белмужа и свирању гајди. Одржано је прело, ревија народних ношњи, а смењивала су се и културно-уметничка друштва. Било је и такмичења у пикаду, шаху и избор за најлепше постављен штанд, наводи Јулија Марковић, организаторка Михољских сусрета.

Победник у шаху и пикаду је Удружење пензионера Сврљиг. Србољуб Миловановић био је најбољи шахиста у брзопотезном такмичењу. Најбољи штанд поставило је село Лукавица – Шљивовик, а за најбољег пчелара проглашен је Славољуб Радосављевић из Сврљига.

Организатори су победницима уручили награде и признања. Домаћин наредних сусретања биће село Преконога.

Слађана Ђорђевић

Цело село мирише на руже

Ружа је многим омиљени цвет и оправдано се сматра краљицом цвећа и вртова. Према традицији нашег народа, ђул или трендафил, како је још зову, симболизује младост, љубав, нежност. Стилизоване руже се могу видети и у традиционалном везу, дуборезу и украсима обредних хлебова, а од давнина су се користиле у медицини, исхрани и као сировина за парфеме због специфичног и опојног мириса. А тај скупоцени састојак може се добити једино из њених латица, и то само из одређених врста тзв. ружа уљарица, попут бугарске руже.

Тим занатом, производњом ружиног уља и ружине водице, се већ седам година бави Славица Паванић из Александрова. На идеју да гаји руже дошла је, каже, спонтано као љубитељ специфичних врста биљака које не расту у нашим крајевима.

– У почетку је кренуло као хоби пошто 40 година нисам живела на селу па ми је када сам се вратила на земљу мојих родитеља требало времена да се подсетим како се шта ради. Стицајем околности ова ружа је расла код моје баке у башти. Тако сам 2016. засадила 3.000 садница бугарске руже – почиње своју причу Славица и наводи да је било муке док није дошла до прве саднице јер их на нашим просторима има јак мало.

Информације о узгоју је морала да прикупља са разних страна пошто нема довољно литературе али је и поред тога решила да је засади, а касније се у причу укључио и супруг.

– Прва замисао је била да правимо етерично уље и хидролат. Али кад је ружа процветала и

када сам узела латице у руку, онда је дошла идеја за друге производе, као што су слатко, сируп, сирће и још неке комбинације са укусима. Тако то иде када нешто започнеш, једна ствар повуче другу – констатује наша саговорница.

Паванићи су реновирали старе просторије и шупе и изградиле нове да би латице биле заштићене од кише и хладноће.

Бугарску ружу зову још и мајска ружа јер цвета само једанпут у току године. Половином маја почиње да цвета и берба обично траје до половине јуна. Почиње

ружичњак. Ова ружа је изузетно интересантна пошто се у једном периоду дана, од високе температуре, уље врати из цвета у корен да би се цвет заштитио да не прегори.

Узгајање мирисне бугарске руже је новост у Александрову. Када крене берба, помажу комшије, пријатељи, жене из села. Сада им долазе и млади берачи из других крајева јер им је све то интересантно а ујутру цело село мирише на руже.

– Пошто сам заљубљеник здравог стила живота, здраве хране и природног узгоја

Зато су анализе показале да се хидролат по чистоћи може пити.

Од латица које претекну после дестилације, Паванићи праве сапуне, сирупе, слатко, ратлук од руже, па чак и козији сир са укусом руже.

– Производе пакујемо и извозимо у Европу, Америку, Кореју, Русију, Канаду. У Србији излазимо на етно базаре да би барем тако људе упознали са овим што радимо, али од тога нема неке продаје – искрена је наша саговорница.

Иако се оглашавају на друштвеним мрежама, најзаступљенија је трговина са страним купцима.

О томе да ли је овај посао исплатив и одржив на дуже стазе Славица каже да су прве три године предвиђене само за одржавање и да приноси ту нема. Тек касније креће већа количина цвета која даје приход. Поред тога, и даље је тешко доћи до садница али помало људи почињу да се опредељују за ову биљку. У целом процесу је битна нега, одржавање и учење.

Славица је рада да помогне свима који желе и још радије даје савете почетницима да не праве исте грешке као они. Драго јој је када се људи интересују и крену у производњу и сматра да би удруживањем сви постигли више.

Оно што би значило овим иновативним предузетницима је свакако помоћ државе која би препознала узгајање бугарске руже као нову културу која може да успева и на нашим просторима. Славица Паванић је недавно добила и награду „Сто успешних пословних жена Србије“ која је сигуран показатељ да се ова љубав и труд исплати.

Љупка Адамовић

Паванићи са својим производима

рано ујутру, око пет, и заврши се за 4-5 сати. Свеже цвеће одмах иде у процес дестилације и тако се добијају етарско уље и ружина водица. Када је производња у питању, требало је теорију претворити у праксу.

Како Славица наводи, почетна берба са засадом од 3.000 стабљика није била велика узевши у обзир да је за 1 л уља потребно 4,5 тоне цвета. Тек са 11.000 стабљика остварили су бербу за 2,5 л уља. Остатак од процеса дестилације искористе као ђубриво за

биљака, привлачи ме алтернативна медицина па волим да истражујем које све могућности ове биљке дају – истиче Славица која руже узгаја и одржава органским методама те добијају воду и прехрану само у оној количини која им је неопходна да опстану.

Да би уље могло да се користи у медицинске сврхе, руже не прскају ничим штетним, већ само природним старинским методама уништавају лисне ваши, а и окопавање је ручно.

Мода мора да се прати

Радионица за израду шешира и аксесоара за главу „Ercegovac hats“ 1. августа обележила је свој 96. рођендан. Рођендан је прослављен у пријатној и опуштеној атмосфери, уз честитике и захвалнице за године и деценије постојања. Прослава је завршена уз обећање да ће традиција дуга скоро читав век бити настављена у једнако добром, па и бољем стилу.

Војислав и Јелена

А све је почело давне 1927. када је брачни пар Ерцеговац у београдској улици Кнеза Милоша отворио своју прву радњу шешира. Вредни и марљиви, Јелена и Војислав, предузетници у својим касним двадесетим годинама, врло брзо су постали звучно име на овим просторима. За неколико година створили су завидну мануфактуру која је бројала 40 радница, четири шегрта, два трговачка путника и књиговођу. Цео међуратни период својим шеширима снабдевали су муштерије и модистичке салоне широм старе Југославије. За то су имали добар и детаљно разрађен план, који је између осталог подразумевао да један трговачки путник путује Европом, посећује сајмове, прибавља материјале и предлоге за предстојећу сезону. Други трговачки путник би потом наставио где је први стао и креације атељеа Ерцеговац показивао широм Југославије. Презентер је одседао у одабраном хотелу, где би претходно закупио две собе – једну за смештај, другу за изложбу и показивање модела.

Шешир је објекат у малом

Мајка и ћерка, Јелена и Исидора, наследнице породице Ерцеговац, имају још једну заједничку љубав. Наиме, обе су по образовању архитекте и очигледно је да су знање стечено кроз тај посао вешто спојиле са свим што су научиле једна од друге, а нама су објасниле зашто случајности у овој вези не постоје.

– Шешир је објекат у малом, мала кућа, одевни предмет који поред ципеле има најизраженију трећу димензију у обликовном смислу. Шешир је заправо мала скулптура за себе. Осим тога, да се архитектура није укључила и дотирала деведесетих година па све до 2000. атеље се не би финансијски одржао – искрена је Јелена Е. Тодоровић.

Предузимљива пословна политика брачног пара Ерцеговац показала се као добра и посао се проширио у толикој мери да су у једном периоду имали укупно пет малопродајних радњи, три у Београду и по једну у Нишу и Скопљу. Успон у свету моде прекинуо је Други светски рат и велику мануфактуру свео на једну радионицу, једну радњу и троје запослених – Јелену, Војислава и помоћницу. Ипак, недаће су некако у овој трци попустиле и врата радње остала су отворена до данас. У међувремену је и радница педесету годину стажа дочекала ту где је и почела. Данас ова иста радња, на адреси Теразије бр. 40, ради пуном паром и успешно је воде Јелена Ерцеговац Тодоровић и Исидора Рашета, унука и праунака оснивача, брачног пара Ерцеговац.

Модеран шарм традиције

– Након што је деда умро 1965. године у послу је остала бака. Од 1984. у потпуности сам се у посао укључила и ја, а радњу сам званично преузела 1. јануара 1988. Није увек било лако, напротив, у овој радњи сам дочекала и испратила хиперинфлацију деведесетих, одолела разним искушењима и понудама да је продам или изнајмим за неку другу намену – сталожено нас спроводи кроз историју Ерцеговац студија Јелена Е. Тодоровић.

Исидора је по угледу на своју мајку, као што је и она по угледу на своју баку, развила љубав према шеширима спонтано, рекло би се по рођењу.

– У посао сам се укључила 2015. када сам била на другој години студија. Исто као што мама не може, не могу ни ја да одредим моменат када сам научила да правим

шешире. Једноставно са њима сам рођена – рекла нам је Исидора.

Јеленина ћерка је у атеље унела живост, младу енергију, свеже маркетинг и дизајнерске идеје, а кроз друштвене мреже успела је да у свој студио доведе и млађе генерације.

– Млади се када је у питању култура ношења шешира све више ослобађају, док су старији и даље доста стегнути. Свакодневно јако пуно људи можете видети са шеширом. Радо га носе сви и у свим приликама – објасниле су нам саговорнице.

После Другог светског рата шешир се сматрао делом одеће буржоазије због чега није био баш популаран. Зато су се власници довијали, правили беретке, качкете и све остало што би им помогло да опстану и одрже посао.

Тако је данас „Ercegovac hats“ артистички атеље, дизајнерско-занатски бренд који поред шешира подразумева читаву једну линију модних предмета попут беретки, капа, фасцинаната, машини, рајфова, ешарпи, уникатно и ручно израђених од висококвалитетних и природних материјала.

– Неке ствари не треба мењати, па смо технологију израде шешира задржали како би и даље били уникатни и јединствени. Друге ствари је опет неопходно мењати, јер мода и сви модни трендови морају да се прате. Раније су биле актуелне сведеније земљане боје, а данас се доста инсистира на јарким бојама, већим и екстравагантнијим облицима. Сврха шешира није само да нас зими греје, а лети штити од сунца, већ је дефинитивно важан и све чешће незаобилазан модни детаљ – слажу се баштинике и креаторке бренда Ерцеговац.

Марија Симовић-Максимовић

ЗАВРШЕНА ТРАДИЦИОНАЛНА МАНИФЕСТАЦИЈА „ТРСТЕНИК НА МОРАВИ“

Програм за све генерације

Овогодишња 25. по реду културно забавна и спортска манифестација „Трстеник на Морави“ испунила је очекивања судећи по задовољним учесницима и посетиоцима. Програм је био богат и садржајан, свако је могао да пронађе нешто за себе. Организатор је и овога пута била Туристичка организација општине Трстеник, уз покровитељство општине, а велику подршку и помоћ пружило је и неколико суорганизатора и спонзора.

Председница општине Трстеник Милена Турк свечано отварајући манифестацију доделила је повељу „Најморавач“ књижевнику и директору Народне библиотеке „Јефимија“, Верољубу Вукашиновићу, за његов дугогодишњи квалитетан рад у области књижевности и културе. У наставку програма, у сарадњи са Народним универзитетом, одржан је музички серијал „Једна песма, једна жеља“ у коме су наступили естрадни уметници Раша

У трци чамаца моравача најбржи је био Урош Милуновић

Павловић, Зорица Минић и младе звезде Гранда Драгица Златић и Милош Бркић. На обали Западне Мораве цртали су и сликали чланови КЛИС-а, са њима и деца у свом програму цртања, а трстеничко небо исте вечери украсио је незаобилазни ватромет.

Оно што манифестацију „Трстеник на Морави“ чини посебном је трка чамаца мора-

ваца с мотком, јединствена туристичка атракција у којој се такмичило шест чамџија. Победник трке био је Урош Милуновић, друго место припало је Александру Марковићу а треће су поделили Горан Јованкић и Ненад Веселиновић. Одржан је и занимљив пливачки маратон са 10 пливача, а први на циљ допливао је Александар Лазовић.

Централни догађај манифестације било је такмичење тимова у кувању рибље чорбе. Победник је била екипа „Комарци“, друго место освојиле су „Вучице са Мораве“ а треће екипа Центра за социјални рад. Победничким екипама уручене су дипломе и пригодне робне награде.

Запажен наступ у оквиру програма манифестације имали су каратисти „Прве петолетке“ који су демонстрирали ову вештину, док се у забавном делу програма представило и КУД „Прва петолетка“ са својим гостима и песмама и играма из Србије. У такмичењу младих риболоваца у пецању најбољи је био Ђорђе Пецић, али је све одушевила и трка беба у беби маратону.

На завршној вечери представиле су се Татјана Кеџман и Ана Радоњић са кабаре комедијом „Нас две“, а најуспешнијим учесницима и пријатељима манифестације „Трстеник на Морави“ уручене су медаље, пехари и дипломе.

Драган Ивановић

У СВРЉИГУ ОДРЖАНА БЕЛМУЖИЈАДА

Победили кишу

Првог августовског викенда у Сврљигу је, на Спортском центру „Пастириште“, одржана туристичко-привредна манифестација Белмужијада посвећена белмужу, очувању традиције и обичаја.

Белмуж, специјалитет сврљишких пастира, у овом крају прави се дуже од два века и данас представља туристички бренд Сврљига. Поред белмужа биле су ту и пастирице, пастирске игре, пите и колачи по бакиним рецептима и лепо уређени штандови. Временске неприлике, киша и олуја другог и трећег дана, добрим делом утицале су на ток и садржај ове најпознатије сврљишке манифестације која је уз доста муке приведена крају.

Овогодишњу Белмужијаду отворио је Мирослав Марко-

вић, председник општине Сврљиг, који је говорио о значају овакве манифестације за једну малу средину у културном, туристичком и економском смислу. Речи добродошлице упутио је и Милија Милетић, народни посланик и покретач манифестације.

Посебно место на Белмужијади имали су такмичари који су се надметали у справљању белмужа. Такмичиле су се 42 екипе из Србије а по оцени жирија, овогодишњи победник је МЗ Влахово. Друго место освојио је Синдикат ЈКСП „Сврљиг“ а трећи су гости, хотел „Феникс“ из Пожаревца.

За најлепшу пастирицу изабрана је Мина Трендафиловић, а за пастира Видак Стевановић. Свеукупни победник у пастир-

Традиционално надметање у припреми белмужа, специјалитета од сира и брашна

ским играма је село Плужина. Вредне су биле и домаћице које су припремиле пите, пецива и колаче. Организатори су најбољим екипама и победницима уручили награде, дипломе и пехаре.

Због лошег времена културно-уметнички програм је пре-

трпео измене али концерти естрадних уметника одржани су и по киши.

Овогодишњу Белмужијаду организовао је Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, под покровитељством општине и уз подршку донатора и спонзора.

С. Ђорђевић

Све, све, али фолклор...

Одличан наступ представника Србије

Овогодишње Пиротско културно лето започело је 30. јуна врло богатим и разноврсним програмом, од дечијих представа за најмлађе до садржаја за најстарије, за сваког по нешто занимљиво и интересантно. Већ по првим дешавањима дало се закључити да је програм који је сачинио Дом културе у Пироту обиман и разноврстан.

Места догађања били су Дом културе, Омладински стадион, тврђава Момчилов град. Тврђава или Градић, како га Пироћанци данас зову, потиче из 14. века и говори о граду Пироту од његовог постанка, о капији између истока и запада. Последњих година већи део Културног лета, пре свега позоришне приредбе и музички догађаји, одр-

жавају се у Тврђави, којом се Пироћанци поносе. Ове године „презапослена“ је била и Галерија „Чедомир Крстић“ у којој су се ређале поставке слика, пре свега пиротских уметника, међу којима је био и пензионер Драган Манчић, који је имао седмодневну самосталну изложбу.

Свакако једно од најатрактивнијих дешавања Пиротског културног лета је традиционални Међународни фестивал фолклора, ове године осамнаести по реду, који увек побуди посебно интересовање публике у граду на Нишави. Јер фолклорни ансамбли који долазе из различитих земаља посебно разгале душу Пироћанаца свих узраста. То се видело и на овогодишњем тродневном фолклорном фестивалу, од 7. до 10.

Колумбијска плесна група одушевила публику

августа, одржаном на Омладинском стадиону који је све три вечери био препун посетилаца. На Фестивалу су учествовали ансамбли из Бугарске, Словачке, Грузије и далеке Колумбије, као и фолклористи земље домаћина – Србије. Навикла је пиротска публика и на разноврснији програм али се ове године, према речима директора Дома културе Мишка Ћирића, из оправданих разлога, одазвао мањи број ансамбала.

– Ипак, задовољни смо оним што су фолклористи у три лепе вреле вечери приказали на Омладинском стадиону, био је то диван програм. Публика је то потврдила масовним доласком. Познато је да се сваке године заиста трудимо да током Међународног фестивала, не само

кроз игру већ и уопште, упознамо госте са културно-историјским знаменитостима, покажемо наш град, да се увере у нашу гостољубивост. Чинимо све да фолклористи понесу својим кућама најлепше успомене из Пирота. Убеђен сам да у томе и успевамо – казао је Ћирић.

Трећег дана Фестивала фолклора, у просторијама Градске управе, представнике фолклорних ансамбала примио је градоначелник Пирота Владан Васић, који им је одао признање за изванредан програм и наступ.

А Пироћанци су и овом приликом, као и током свих претходних седамнаест фестивала, показали да воле и уживају у играма и обичајима других народа, како кажу, по оној „све, све, али фолклор“.

Стево Панакијевски

КЛАДУРОВСКО ЛЕТО 2023

Прва награда за „Извор“

У Кладуру је крајем јула одржана манифестација Кладуrowsко лето или популарна Жумаријада. Циљ ове манифестације коју, под покровитељством општине Петровац на Млави, организују МЗ Кладуrowо и КУД „Извор младости“ јесте очување традиције и неговање културних вредности. Поред шеснаесточасовног припремања јела жмаре (проглашено за нематеријално добро Републике Србије као национално јело Влаха) по рецептима старих мајстора, на

манифестацији су били изложени и домаћи производи мед, сир, ракија, сувенири и рукотворине.

Чланови Удружења за неговање традиције „Извор“ из Књажевца ове године први пут су учествовали на Кладуrowsком лету освојивши одмах и прву награду – пехар и викенд у Сокобањи. Признање књажевачком удружењу додељено је за најбољу куварницу, штанд и хаљине, по којима је „Извор“ већ постао препознатљив.

И. Вуликић

РЕДОВНА АКТИВНОСТ КАО КОНЦЕПТ ДОБРОГ СТАРЕЊА

Нордијско ходање: стазом до здравља

Доласком у „златно доба“ ритам наших корака се успорава, а истовремено одржавање активног животног стила постаје све важније, нарочито ако желимо да очувамо своје физичко и ментално здравље, али и општи квалитет живота. У мору различитих врста активности, где доминирају тренинзи високог интензитета и специјални фитнес режими, нордијско ходање је испливало као посебно привлачна и ефективна активност за сениоре. Њен низак интензитет, бројни бенефити које има и социјални аспект чине је идеалним савезником на путу ка здравијем и активнијем животу.

Нордијско ходање води порекло из Финске, где су скијаши који су се бавили скијашким трчањем (cross-country skiing), у настојањима да одрже кондицију почели да користе штапове током тренинга ван сезоне. Техника је постала популарна и временом еволуирала у посебну врсту вежбе која промовише не само физичко здравље него и менталну релаксацију. У својој основи нордијско ходање је појачана форма природног ходања која подразумева правилно држање тела, ритмичко корачање уз употребу специјално дизајнираних штапова,

чиме се активира и горњи део тела (рамена, руке и труп).

Како године са собом носе одређене промене и здравствене проблеме попут болова у зглобовима, артритиса, смањење густине костију, многе активности старијима постају тешке и недоступне, међутим ово не важи за нордијско ходање. Оно обезбеђује вежбу ниског интензитета, која минимално оптерећује зглобове (30 посто мање од обичног ходања) истовремено пружајући тренинг за цело тело. Употреба штапова помаже да се тежина још равномерније распореди, смањујући притисак на кукове, колена и скочне зглобове, а при томе активира чак 90 посто мишића. Ово представља и одличан начин да очувате здравље кардиоваскуларног система. Ритмично ходање у комбинацији са покретима руку при употреби штапова подиже пулс, убрзава и побољшава циркулацију, јача срчани мишић и уопште доприноси бољем здрављу вашег срца.

Још један проблем који се јавља са старењем је губитак мишићне масе, што као директну последицу има смањење снаге која пак може повећати ризик од падова. Како нордијско ходање укључује мишиће и горњег и доњег дела тела, али и

мишиће „језгра“ (средњег дела тела – трупа) који се код већине људи ретко користе током свакодневних активности а изузетно су важни, оно не само да повећава снагу већ и помаже сениорима да одрже равнотежу и стабилност. Активирање мишића трупа подстиче правилно држање тела и доводи до веће покретљивости, смањујући нелагодност при свакодневним активностима.

Занимљиво је да је потрошња калорија код нордијског ходања већа од 20 до 45 посто у односу на обичну шетњу, тако да је оно добро решење и уколико желите да се ослободите вишка килограма.

Поред позитивног утицаја не физичко здравље, нордијско ходање изузетно повољно утиче и на ментално здравље. Стално се истиче колико је дружење значајно за психичко и емотивно стање старијих грађана, а прикључивање групи за нордијско ходање пружа шансу да се дружите и разговарате са људима сличних интересовања. Шетња на отвореном, у групи, са заједничким циљем даје осећај припадања и сврхе, одличан је адут у борби против самоће која често прати старење. Бројне студије су доказале да физичка активност подсти-

На тренинг и по препоруци лекара

Како сазнајемо у београдском Клубу нордијских ходача „Нордијац“, међу члановима имају доста пензионера. Неки од њих су дошли по препоруци лекара услед срчаних проблема, проблема са притиском или дијабетесом, које уз помоћ тренинга лакше држе под контролом. У склопу тренинга се ради загревање, вежбе снаге или активације, ходање и истезање, чиме се повећава амплитуда покрета у зглобовима и јачају мишићи. Након завршене обуке најстарији чланови настављају да тренирају у клубу, редовно иду на излете, обилазе разна места и уживају у дружењу са другим члановима, а радо учествују и на такмичењима на којима ходају својим темпом, уз подршку осталих чланова.

че и побољшава когнитивне функције. Комбинација свежег ваздуха, физичке активности и стимулација које боравак у природи пружа могу позитивно утицати на памћење, пажњу али и бистрину ума.

Као и код свих физичких активности, ако имате здравствене проблеме било би добро да се најпре консултујете са својим лекаром. Пожељно је и да научите правилну технику нордијског ходања како бисте обезбедили максималне ефекте али и спречили могуће повреде. Препорука је да почнете полако, са краћим тренинзима и да постепено, како се ваша кондиција буде побољшавала, повећавате и дужину шетњи и интензитет тренинга. Слушајте своје тело и не претерујте. Напоменућемо још да су вам од опреме потребни штапови за нордијско ходање и удобна обућа.

Кад све узмемо у обзир, ово је дефинитивно активност која охрабрује и оне у златном добу да остану активни, витални и потпуно укључени у своје животно путовање. Она потврђује да су године само број и да са правим стањем ума човек може и у старости да ради на себи, напредује и ужива у испуњеном животу.

Драгана Лукић Лазовић

Велика Британија: без подршке за грејање

Британска Национална конвенција пензионера саопштила је да је старијима који се још увек боре да плате рачуне од прошле зиме потребна хитна подршка. Просечни рачуни за гас и струју ће остати високи – од октобра ће износити 160 фунти месечно упркос паду регулисане цене енергије. Прошле зиме домаћинства су имала одређену заштиту од повећања цена енергије, односно енергетску подршку од 400 фунти.

Конзервативци и лабуристи су се обавезали да ће задржати „троструко закључавање“ државних пензија до 2030. године. Троструко закључавање осигурава да основна државна пензија расте у складу са већим од: инфлације или просечне зараде или за 2,5 одсто. Ове године основна и нова државна пензија су порасле за 10,1 проценат, а државни секретар за рад и пензије Мел Страјд рекао је да ће троструко закључавање „готово сигурно“ бити у манифесту конзервативаца следеће године и да постоји посебна обавеза да се подрже пензионери који не могу да повећају своје приходе радећи.

Како инфлација наставља да расте, очекује се да државне пензије порасту за још седам одсто следећег априла.

Пољска: помоћ од 500 евра

Премијер Пољске Матеуш Морањеcki потписао је 22. августа одлуку о тзв. 14. пензији, а то је саопштио на састанку са пензионерима у граду Солец над Вислом. Четрнаеста пензија је заправо посебна новчана помоћ од 500 евра за пензионере, коју је одобрила пољска влада а старијим грађанима широм земље биће исплаћена у првој половини септембра.

Премијер је додао да ова помоћ показује посвећеност владе међугенерацкој солидарности и помоћи старијима, „укључујући финансијску помоћ колико год је то могуће“.

Пољски пензионери имају и „13. пензију“ – додатну годишњу новчану накнаду коју од 2019. године примају сви старосни и инвалидски пензионери. Износ тринаесте пензије једнак је износу најниже старосне пензије који се примењује од 1. марта текуће године.

Хрватска: повећање пензија и исплата помоћи

Из Хрватске стиже најјава највећег усклађивања и повећања пензија. Државни завод за статистику Хрватске објавио је у августу и последње важне податке потребне за нови обрачун пензија и повећање које ће ступити на снагу од 1. јануара наредне године, те је сада познато да ће проценат усклађивања и раста пензија бити 8,42 одсто.

Крајем јула исплаћена је и једнократна новчана помоћ, по први пут и за пензионере који живе у Хрватској а пензију примају из Србије, Босне и Херцеговине или неке треће земље. Помоћ су добили сви чија иностранна пензија за април није прелазила 610 евра. Висина помоћи била је од 60 до 160 евра.

М. Јовановић

Немачка: разлике у висини пензија

Према Министарству рада и социјалне заштите Немачке, просечна пензија у овој земљи након најмање 45 година стажа осигурања износи 1.543 евра. Левица критикује да је то премало и позива на хитно усклађивање од десет одсто. Разлика између мушкараца и жена у висини пензије је и неколико стотина евра: мушкарци након 45 година стажа осигурања примају у просеку 1.637, а жене 1.323 евра.

Просечне пензије на западу и истоку земље такође се разликују: у западној

Немачкој мушкарци и жене примају у просеку 1.605 евра месечно након 45 година пензијског осигурања, а на истоку пак само 1.403 евра. Раније су постојале различите вредности за обрачун пензија на Истоку и Западу, које су постепено укидане од 1. јула 2018. Од 1. јула 2024. требало би да постоји јединствена вредност пензије за читаву територију земље.

Јапан: добар резултат највећег пензијског фонда

Највећи светски пензијски фонд, јапански владин инвестициони пензијски фонд ГПИФ, објавио је прошлог месеца да је остварио инвестициону добит од 10,3 билиона јена (72,02 милијарде долара) у периоду јануар-март, чиме је прекинут низ губитака у последња четири квартала. ГПИФ је добио 5,41 одсто од јануара до краја марта, подигавши своју укупну активу на више од 200 билиона јена. Портфолио страних акција ГПИФ-а забележио је квартални раст од 8,19, док је портфељ јапанских акција добио 7,03 одсто. Глобална финансијска тржишта помно прате овај фонд због његове огромне величине.

Јапанска агенција за науку и технологију такође је саопштила да је њен Универзитетски фонд забележио губитак улагања од 2,2 одсто, смањујући своју имовину на 9,96 билиона јена (69,65 милијарди долара).

СПОРТСКИ СУСРЕТИ ПЕНЗИОНЕРА ПЧИЊСКОГ ОКРУГА

Екипа Прешева укупни победник

У Врању су 5. августа одржани спортски сусрети пензионера Пчињског округа, који су се такмичили у ношењу штафете, фудбалу, кошарци и пикаду.

У Хали спортова надметале су се мешовите екипе из Прешева, Бујановца, Владичиног Хана, Сурдулице, Босилеграда и Врања. Спортско-културној манифестацији присуствовали су председник Савеза пензионера Србије проф. др Андреја Савић, заменик градоначелника Врања Милан Илић и представник филијале Поштанске штедионице Дејан Ђорђевић.

Спортске сусрете припадника трећег доба организовало је Удружење пензионера града Врања, на челу са председником и окружним координатором Стојчетом Павловићем. Спортску светковину финансирао је Савез пензионера Србије, а покровитељ надметања био је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

Спортске сусрете припадника трећег доба организовало је Удружење пензионера Врања

Свеукупни победник мини олимпијаде спорта, здравља и културе у Врању је екипа Удружења пензионера из Прешева, коју је водио председник Вацит Јусуфи. Прешевски пензионери били су неприкосновени јер су освојили прва места у штафети, кошарци и

пикаду. Друго место у генералном пласману припало је екипи из Владичиног Хана, на челу са првим човеком Удружења пензионера Станојком Тошићем. Такмичари из Владичиног Хана били су други у малом фудбалу и пикаду.

Екипе из Прешева и Владичиног Хана представљаће пензионерска удружења Пчињског округа на централној манифестацији која ће у октобру бити одржана у Врњачкој Бањи.

– У Врању се такмичило шест мешовитих мушко-женских екипа, а свака је имала по пет чланова. Укупно се у четири дисциплине такмичило 30 спортиста са југа Србије. Пружаћемо увек подршку оваквим дружењима наших пензионера – изјавио је за „Глас осигураника“ Стојче Павловић.

На спортским сусретима пензионера Пчињског округа у Врању организатор је приредио и пригодан културно-уметнички програм.

В. Пешић

АЛЕКСИНАЦ: РЕГИОНАЛНА ОЛИМПИЈАДА ТРЕЋЕГ ДОБА

Нишлије прваци, домаћинима друго место

Пензионери из Ниша, Меровине, Дољевца, Ражња и Алексинца окупиле су се 18. августа на стадиону за мале спортове „Младост“ – Таш у Алексинцу да

би се такмичили на Регионалној олимпијади спорта, здравља и културе пензионера Нишавског округа.

После поздравних речи домаћина, председника Удружења пензионера Алексинца, Слободана Вучковића, и гостију, првог човека пензионера Нишавског округа Властимира Гоцића и представника Савеза пензионера Србије, Момчила Вуксановића, Олимпијаду је отворио председник општине Алексинац Далибор Радичевић.

Осам екипа се надметало у пет дисциплина: шут на гол, слободно бацање на кош, погодак у центар, пикадо и шах. У извођењу пенала, бацању на кош и игри „Погоди циљ“ најбоља је била екипа Ниш 1, у пикаду је тријумфовао Алексинац 2, а у шаху Меровина 1.

У укупном пласману најбољи је Ниш 1, други је Алексинац 2, док се на трећу позицију пласирала Меровина 1. По три најбоље пласиране екипе у свакој дисциплини, као и у укупном пласману, награђене су пехарима и захвалницама.

Регионалну олимпијаду пензионера Нишавског округа организовали су општинско Удружење пензионера и Спортско-рекреативни центар Алексинац. **Срђан Илић**

СЕДМА ОЛИМПИЈАДА ПЕНЗИОНЕРА РАСИНСКОГ ОКРУГА

Победници „Несаломиви“

На Багдали, изнад Крушевца, одржана је седма по реду Олимпијада пензионера Расинског округа, коју је организовало Удружење пензионера града Крушевца. Поред надметања у спортским дисциплинама, приређен је богат културно-уметнички програм, а уручене су и пригодне награде и признања.

Највиша признања – повеље добили су министар унутрашњих послова Братислав Гашић, градоначелница Крушевца Јасмина Палуровић, председник Савеза пензионера Србије Андреја Савић и директор Републичког фонда ПИО Реља Огњеновић. Дипломе су уручене председнику Скупштине града Крушевца Предрагу Вукићевићу, заменику председника Скупштине Синиши Максимовићу, начелнику Расинског округа Ивану Анђелићу, директорки крушевачке Филијале РФ ПИО Драгани Богдановић, директорки Геронтолошког центра Јелени Мијаиловић, Удружењу за борбу против шећерне болести – Латинки Милојевић, председнику Савеза самосталних синдиката за више општина у Крушевцу, Саши Нешићу и другим заслужним појединцима. За допринос раду Удру-

жења пензионера Захвалницу је добила директорка ЈКП „Крушевац“ Снежана Радојковић.

Спортска такмичења одржана су у пет дисциплина: пикадо, шах, кошарка, фудбал и брзо ходање. Три најбоље екипе биле су „Несаломиви“ из Крушевца, Удружење пензионера из Трстеника и Удружење војних пензионера из Крушевца. Ове екипе пласирале су се на републичку Олимпијаду трећег доба у октобру у Врњачкој Бањи.

КУД Удружења пензионера Крушевца „Драган Токовић“ извело је богат програм, а Етно секција је организовала продајну изложбу. Удружење за борбу против шећерне болести организовало је акцију мерења шећера у крви.

Ж. Миленковић

Путују без кофера, друже се са музиком

Половином априла дошло је до кадровских промена у Удружењу пензионера Земун. Изабрана је нова председница Биљана Кордић, чланови Скупштине, Извршни и Надзорни одбор. За протекла три месеца рада у новом сазиву покренуто је више пројеката и програма.

– У сарадњи са Секретаријатом за културу Градске управе Београда покренут је пројекат под називом „Путовање без кофера“, у оквиру кога људи који живе или су живели у неким занимљивим земљама презентују своје фотографије и импресије, а све уз традиционална јела и пића, чиме су сва чула укључена у потпуни доживљај. Тако смо „путовали“ у Иран и пили тамошњи чај и јели колаче и пистаће. У Јерусалиму славио се Ускрс, уз вино и хлеб са рузмарином, пила јорданска кафа и јели колачи од урми, сладили смо се малезијским пиринчем и екзотичним соковима. Захваљујући др Јасмини Шефер, која је две године провела у резервату

са Навахо индијанцима, уприличено је дружење са њима уз „ватрену воду“ и парадајз – каже председница Удружења Биљана Кордић.

Следећи пројекат је „Земунски књижевни изазов“, у коме се на радионицама дискутује на одређену тему, рецитију песме познатих аутора или чланови читају своје песме. Песничко вече било је посвећено Паблу Неруди, уз радни наслов „Дивно је љубав знати“. Најаву је урадио Милутин Милошевић, који је боравио у кући славног нобеловца у Чилеу, а потом су чланови читали Нерудине и своје љубавне песме уз виолинску пратњу.

– Покренут је и пројекат „Дружење са Лолом и музиком“ у коме професорка музике Александра Ранђеловић музику користи као алат да би допрла до људи, улила им мотивацију, добру енергију и радост. У поменутих активностима учествују сви без обзира на таленат и свако може да пронађе себе, да се дружи и не осећа одбаче-

Са излета на Белу стену

но. Вежба се покрет, координација, прецизност и поспешују могућности активности. Овај пројекат је за почетак дао изванредне резултате и изузетно добро је примљен код учесника – наводи председница земунских пензионера.

Поред наведених активности, најстарији Земунци путовали су локално на Авалу и у Гроцку, уживали у укусу фрушкогорске домаћице на Банстолу и посетили Пчеларски центар за лечење астме, а дружили су се са пензионерима у Крупњу и Соко граду. У плану је да путују по региону и обиђу Сарајево и Темишвар.

Земунски пензионери су организовали и две радне акције на којима су чланови Удру-

жења избацили око 15 кубика разног смећа и старог намештаја, уредили и окречили двориште клуба. Имају фејсбук групу са више од 700 чланова преко које, поред огласних табли, иду сва обавештења и комуникације са члановима.

Земунске пензионере посетила је чланица Градског већа Виолета Филип а, према речима Биљане Кордић, одржан је и састанак са државним секретаром у Министарству привреде Миланом Чукићем, у циљу боље комуникације и ширења активности Удружења.

Удружење пензионера Земун је са три екипе учествовало на београдској Олимпијади спорта и рекреације крајем јуна у Обреновцу. **М. Ашковић**

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА СМЕДЕРЕВСКЕ ПАЛАНКЕ

Такмичења, излети, помоћ ...

Поред ангажовања на набавци огрева (која иде добро), набавци прехранбених производа, које пензионери плаћају на више месечних рата, у Општинској организацији Смедеревске Паланке од почетка године било је доста активности.

– Прво бих истакао да смо одржали традиционалне шаховске турнире, Светосавски и Видовдански, а потом и спортско првенство пензионера Смедеревске Паланке у дисциплинама које су актуелне на Олимпијади трећег доба.

Наше две екипе, Паланка један и два, учествовале су на регионалној олимпијади Подунавског округа у Великој Плани. По резултатима које је постигла, Паланка један пласирала се за учешће на републичкој Олимпијади трећег доба која се почетком октобра одржава у Врњачкој Бањи – каже Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера.

Поред спортских надметања, за чланове су по програму реализовани једнодневни излети до Београда, Сремских Карловаца, Златибора и Тршића.

У плану су и излети до Вршца, Крушевца... За пензионере су у њиховом клубу одржане и две забаве, а редовно се организују бесплатни лекарски прегледи, корекција вида и куповина наочара на више рата.

Из сопствених финансијских средстава организација је обезбедила 100 пакета са основним животним намирницама за најугроженије пензионере који ће им ускоро бити уручени. У ове вреле летње дане значајне наступе имали су и чланови пензионерског КУД „Доња Јасеница“ и то на

Слободан Б. Пантић

фестивалу фолклора у Лесковцу и на смотри фолклора „Ја имам таленат“ у Зајечару.

У општинској организацији пензионера се врши и пријављивање за пензионерске картице. **Сл. К.**

СВРЉИГ

Угостили бројне колеге

У данима Михољских сусрета села и Белмужијаде, Удружење пензионера Сврљиг угостило је своје колеге из Градске организације пензионера Ниш и пензионерских удружења градских општина Медијана, Панталеј, Нишка бања, Палилула, Црвени крст, као и пензионере Алексинца, Ражња, Гадциног Хана, Младеновца, Зајечара. Пензионери су се надметали у пикаду и шаху и дали пуни допринос манифестацијама. Домаћини су имали највише среће и победили су у обе категорије.

Председник Удружења пензионера Сврљиг, Славиша Матејић, каже да је задовољан одзивом колега из других средина а да су резултати у другом плану.

Сврљички пензионери су се такмичили и у справљању белмужа и пастирским играма. У дисциплини надвлачење конопца пензионерке су освојиле треће место. **С. Ђ.**

СОМБОР

Из Зрењанина са пехаром и утисцима

Екипа Градског удружења пензионера Сомбор препуна је утисака са друге Олимпијаде спорта пензионера Војводине, одржане 14. августа у Зрењанину.

Сомборски састав представљало је петоро спремних учесника, капитен Вида Бошњак и чланови Зоран Чота, Стево Миросављевић, Антун Паштровић и Никола Киршнер. Учествовали су у све четири дисциплине које су биле на програму, а најуспешнија је била трочлана екипа која је бацала у кош и освојила треће место.

– Бронзана медаља и пехар чине нас поносним јер смо у конкуренцији 39 екипа из читаве Војводине и ми успели да се домогнемо једног од трофеја – рекла је Вида Бошњак, координаторка спортске секције сомборског ГУП-а, и захвалила домаћинима у Зрењанину на изузетном гостопримству а свим екипама на фер и спортском држању. **С. С.**

СМЕДЕРЕВО

Чувати од заборава дела предака

Реализујући свој план активно-сти Градски одбор СУБНОР-а града Смедерева је традиционално и ове године обележио 4. јул, Дан борца, и 7. јул, Дан устанка народа Србије.

Делегација СУБНОР-а Смедерева је 2. јула, на дан формирања Космајског партизанског одреда, одала пошту страдалим борцима полагањем венца на споменик на Космају. На Дан борца положени су венци на споменик Николе Крге и бисте народних хероја Ивана Стефановића Србе, Миливоја Гојковића Мице и Светомира Младеновића Свете. Поводом Дана устанка положени су венци на споменик ратницима села Водња у Првом и Другом светском рату. Пригодно обраћање је одржала Љиљана Вучковић, активиста СУБНОР-а, посебно говорећи о значају скривене партизанске болнице у овом селу.

Венци су положени и на споменик Сељаку партизанском сараднику, у Луњевачкој шуми, а овогодишње одавање поште борцима НОР-а завршено је полагањем венаца на споменик у Михајловцу, у шуми Петроњак, где је формирана Смедеревско-грожанска чета, прва оружана јединица смедеревских бораца и активиста.

Недвосмислена порука са свих ових скупова је часна обавеза потомака да чувају сећање на храбра и светла дела својих предака у свим ослободилачким и одбрамбеним ратовима. **Р. В.**

СМЕДЕРЕВО

Осам деценија постојања и рада

Удружење пензионера града Смедерева недавно је обележио велики јубилеј – 80 година постојања и рада ове организације.

Овој значајној прослави у ресторану „Hollywood“ у Смедереву присуствовали су председник Савеза пензионера Србије Андреја Савић, директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић, и око 330 чланова пензионерских удружења из свих делова Србије, сви чланови месних одбора пензионера града Смедерева и представници удружења братимљених градова Србије.

Поводом важног јубилеја, председнику Удружења Миловану Грбићу уручена је плакета за дугогодишњи рад.

Организацију прославе подржали су бројни спонзори, као и сами чланови Удружења.

Уз богат мени и пиће, госте је забављао оркестар са чувеним певачем Пантићем Смедеревцем. На крају су сви гости испраћени великим народним колом. **М. Р.**

Чланови Месног одбора пензионера Папазовац

ТРСТЕНИК

Лазине фотографије у Ликовном салону

До краја јула љубитељи фотографија су у Ликовном салону Дома културе у Трстенику могли да виде 60 ауторских дела из објектива Драгана Лазе, легенде трстеничког спорта, успешног рукометаша и страственог планинара који је фотографисао освајање бројних планинских врхова са планинарима ПСД „Љуктен“, између осталих Олимп и Атос у Грчкој, Мусалу и Вихрен у Бугарској.

Драган Лазе

– Осим овог што сте поменули, ја сам и вишеструки добровољни давалац крви, скоро сто пута сам дао крв – каже познати Лаза који своје активности реализује успешно и у Клубу ликовних стваралаца у Трстенику чији је члан већ 20 година.

– Колективно сам излагао на више изложби у Трстенику и другим градовима у Србији. Добитник сам више похвала и награда, међу којима су ми најдраже захвалнице општине Трстеник за развој и допринос трстеничком спорту и за више пута исказану хуманост. Наставићу и даље да учествујем у акцијама и сликам лепе планинске пределе јер уживам у томе – каже Драган Лазе.

Д. И.

МИРИЈЕВО

Спој младости и искуства

Чланови Удружења пензионера „Треће доба“ из Старог Миријева традиционално, као и сваког месеца годинама уназад, славили су рођендане пензионера рођених у претходном месецу. Била би то прослава као и све претходне да их овог пута нису изненадили њихови унуци који су се организовали и изненада се појавили да заједно са својим декама и бакама заиграју коло и запевају песме које су настале и биле популарне у детињству њихових родитеља.

Осамнаестогодишњи унук једне пензионерке рекао је да се веома радује када види своју баку колико је срећна док у колу игра са својим вршњацима.

– Сада сам тек схватио шта значи то када неко каже да је човек млад све дотле док му је дух такав.

А годину дана старија Анђела, унука једног пензионера, каже да не препознаје свог деку који се тешко креће по кући и дворишту а овде се ухватио у коло.

Неуморни пензионери Старог Миријева и удружења „Треће доба“ не посустају ни када су у питању путовања и дружења са пензионерима широм Србије. Недавно су посетили колеге из Неготина и обишли све туристичке знаменитости тог града и околине, били су на слави манастира Тумане, а уживали су и у манифестацији Косидба на Рајцу.

Д. М.

ЛЕСКОВАЦ

Посвећеност и хуманост

Уочи традиционалне Роштиљијаде, као и сваке године, лесковачки ветерани фолклораши и глумци извели су у Геронтолошком центру нову адаптацију познате мелодраме „Зорка Мантина“ Ненада Кражића, уваженог сликара и сценаристе из Лесковца.

Ово дирљиво дружење старијих Лесковчана протекло је уз песму и игру али и коју сузу. Концерт је био посвећен дугогодишњој чланици фолклорне и драмске секције лесковачког КУД „Пензионер“, Весни Стаменковић, која је из личних и здравствених разлога смештај пронашла у овом дому за старија лица.

Дружење старијих уметника, чланова Клуба пријатеља старих лесковачког Удружења пензионера, са корисницима Геронтолошког центра имало је и хуманитарни карактер. Председница Клуба пријатеља Мира Добреновић и њене колегинице Весна, Буба и Јована прикупиле су неколико пакета нове одеће и обуће за станаре Геронтолошког центра који немају потпору породице. Овај гест уметника наишао је на велике симпатије Лесковчана, локалних медија, али и свих оних који верују у мирну и лагодну старост.

Т. С.

ВРАЊЕ

Повећана чланарина

Због хуманитарних и других акција за угрожене чланове, као и раста трошкова живота, пензионерске чланарине у удружењима Пчињског округа повећане су са 50 на 70 динара.

Председник Удружења пензионера града Врања, Стојче Павловић, потврдио је да су нове чланарине на снази од 1. јула. Скупље чланарине омогућиће бољу подршку социјално најугроженијим пензионерима и њиховим породицама и већи број разних хуманитарних донација.

Упркос најновијем повећању, многи пензионери сматрају и предлажу да чланарина треба да се повећа на 100 динара. У градском Удружењу пензионера истичу да расте интересовање најстаријих Врањанаца за учлањење. Сваког месеца градска пензионерска организација бројнија је за више од 30 нових чланова.

Ова најстарија и најбројнија пензионерска дружина у Пчињском округу, основана давне 1946. године, сада има 4.800 чланова.

В. П.

ЗАВРШЕНЕ РАШКЕ ДУХОВНЕ СВЕЧАНОСТИ

„Стефан Првовенчани“ Радославу Зеленовићу

Традиционалне 29. Рашке духовне свечаности, и ове године одржане у време Преображења Господњег, остале су верне свом концепту: промоцији културних, научних и уметничких вредности, уз богат програм, како је и осмислио директор манифестације и Центра за културу „Градац“, Никша Барлов.

Уз поздравну реч и добродошлицу председника општине Рашка, Немање Поповића, пуних недељу дана одржавани су садржајно конципирани програми у Дому културе, Галерији ЦК „Градац“ и на отвореном, у парку и поред фонтане у центру вароши. Рашке духовне свечаности су отворене сећањем на преминулог београдског новинара Велимира Вељу Павловића. Промоцијом његове књиге „Треба времена да постанеш млад“ угледни писци и колеге о Вељи су говорили као о „добром духу Београда и светионику културе“ који је пуних 30 година са таласа Студија Б са врха Београђанке „бацао светло“ и драгоцено сведочио са најзначајнијим културним ствараоцима нашег доба.

У духу младости одржане су две радионице за децу. На радионици мозаика Љиљане Ривић деца из Рашке и околине урадила су импозантан мозаички портрет краља Драгутина Немањића, док је ауторка програма „Малац генијалац – радионица менталне аритметике“, Даница Банзић, са својим тимом представила мноштво комбинација у визионарском склопу бројева и слика. Ту је био још

Немања Поповић уручује признање Радославу Зеленовићу

и Урош Петровић са загонетном потрагом у стилу фантастике и дечјих фора и фазона, као и Тоде Николетић са својом препоруком васпитања пред спавање.

У обимном програму овогодишњих Рашких духовних свечаности приказане су и две позоришне представе: „Успомене Саре Бернар“ коју игра Тања Бошковић и „Аудијенција“ у режији Милоша Нешковића. Централном делу манифестације припала је трибина „Зашто волим Србију...“ на којој је Иван Брборић, историчар и саветник Завичајног музеја из Александровца, са својим гостима говорио о Жупи као великој виноградарској океанији.

Срђан Куљановић, јединствени сликар на коси, био је изабран да се ове године представи рашчанској публици сликама српског кубизма, а историчар Милован Балабан говорио је о приповеци „Сан смешног човека“

Фјодора Михајловича Достојевског. Поред промоције књиге Петра Пеце Поповића („Географија расутих срца“), и књиге о Неди Арнерић и Горану Паскаљевићу, Милутину Дедића („Записи са предумишљајем“), те концепта Радомана Кањевца чији радио таласи заплускују књижевност, на овој духовној манифестацији најављена је и нова књига Горана Стојичића – „Ако волите блуз“. Био је то повод да рашчанска публика ове године ужива на концерту триа Теодосија Спасова „Сирова кожа“, затим уз рок групу „Кербер“, као и уз звуке класичне музике али и босанске севдалинке Амуре Медуњанин.

Признање „Стефан Првовенчани“ ове године додељено је Радославу Зеленовићу, дугогодишњем директору Југословенске кинотеке, оснивачу и директору Фестивала европског филма на Палићу, једном од оснивача ФЕСТ-а, фестивала у Сопоту и Врњачкој Бањи, оснивачу и главном и одговорном уреднику часописа Yu video, управнику Аудио визуелног архива и центра за дигитализацију САНУ и професору историје филма. Рашке духовне свечаности завршене су концертом поводом промоције албума „Од злата јабука: свирала у музичкој традицији Србије“ у издању Радио Београда.

Поред организатора ЦК „Градац“, Туристичке организације и општине Рашка као покровитеља манифестације, главни медијски спонзор ове године био је РТС, Радио Београд.

Миле Јаснић

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА У БОСИЛЕГРАДУ

Поруке мира из краишта

У Босилеграду је од 27. јула до 2. августа ове године одржан традиционални Међународни фестивал фолклора, на којем се представило више од 800 учесника из Украјине, Северне Македоније, Бугарске и Србије.

Традиционалну светковину културно-уметничких друштава „Босилеградско краиште пева и игра“ подржали су Министарство културе, Национални савет бугарске националне мањине у Србији и тамошње Удружење пензионера, а успешно су је организовали локална самоуправа и Културни центар у Босилеграду.

Након дефилеа учесника централним градским улицама и химне фестивала, манифестацију су званично отворили председник општине Владимир Захаријев и директор Центра културе „Босилеград“ Воислав Божилов.

Председник општине Босилеград Владимир Захаријев изјавио је за „Глас осигураника“ да је и на 14. по реду светковини исказано богатство различитости у играма, ношњама, језику и култури.

– Потврдили смо да поштујемо традицију, наше корене и културну заоставштину. Уз рит-

мове народне музике послали смо поруке мира и толеранције и показали колико је драгоцено културно наслеђе бугарске националне мањине – рекао је Захаријев.

Незаборавни су били тренуци када су се гости и мештани

Босилеграда прикључили најдужем колу у центру вароши. Аутентични народни плесови, песме, ношње и обичаји потврдили су да фолклористи посвећено чувају народну традицију и културу земаља из којих су дошли.

В. Пешић

Прекњижавање уплаћених средстава

? Н. П., Рашка: Правоснажном и извршном пресудом Основног суда у Краљеву принудним путем у поступку спровођења извршења преко Народне банке Србије скинута су одређена новчана средства са рачуна послодавца и уплаћена на рачун радника ради накнаде материјалне штете због изгубљене зараде због незаконитог отказа за период од 30. 12. 2016. закључно са 9. 1. 2019. године. По истој пресуди обавезан је био послодавац да раднику на тај износ обрачуна и уплати законом припадајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, све у корист РФ ПИО како на терет запослених, тако и на терет послодавца.

Како послодавац према раднику тада није добровољно изморио своју обавезу, радник је био принуђен да ангажује судског вештака за економске финансије који је обрачунао доприносе за ПИО на основице утврђене пресудом и који је утврдио контролни број за уплату јавних прихода по моделу 97. Како послодавац опет није добровољно извршио своју обавезу, то је радник био принуђен да то уради принудним путем преко Народне банке Србије где су скинута одређена новчана средства са рачуна послодавца 28. 10. 2021. године и уплаћена на рачуне Министарства финансија, Управе за трезор Филијала Краљево на име доприноса за ПИО на терет запосленог код правних лица на месечне основице утврђене пресудом, као и на име доприноса за ПИО на терет послодавца на месечне основице утврђене пресудом. Радник је од Министарства финансија, Управе за трезор Филијала Краљево добио листинг о уплати доприноса за ПИО на терет запосленог и на терет послодавца.

Средства нису директно легла на рачун Филијале РФ ПИО Краљево, већ на рачун Министарства финансија, Управе за трезор Филијала Краљево где и даље стоје и не знам како могу бити пребачена на рачун Филијале Фонда ПИО Краљево.

Послодавац радника није пријавио у овом периоду на осигурање по М-1 пријави на осигурање за запослене осигуранике (период 30. 12. 2016–9. 1. 2019). Не верујем да је предао ни образце М-4 и М-8.

Моје питање је: како послодавац није хтео добровољно да изврши своје обавезе на основу правоснажне и извршне пресуде у вези уплате доприноса за ПИО, да ли Филијала РФ ПИО у Краљеву може на основу листинга о уплати доприноса за ПИО да затражи службеним путем од Министарства финансија, Управе за трезор Филијала Краљево да се та новчана средства пребаци на рачун Филијале Фонда у Краљеву. Пошто постоје подаци о уплати доприноса за ПИО, да ли Филијала РФ ПИО Краљево може службеним путем да региструје то у бази матичне евиденције Фонда. Исто тако, да ли службеним путем могу да траже од послодавца да им пошаље образце пријава М-1, М-4 и М-8?

Одговор: Када се доприноси за пензијско и инвалидско осигурање наплате од послодавца принудним путем по одлуци суда, новчана средства се уплаћују на рачун Министарства финансија Управи за трезор. Да би надлежна филијала Фонда ПИО могла да изврши накнадно уношење података о стажу и заради у базу матичне евиденције, неопходно је да се радник обрати Управи за трезор захтевом да се уплаћена новчана средства по овом основу преко Пореске управе прекњиже на рачун Филијале РФ ПИО Краљево.

Да би се у базу матичне евиденције унели подаци о стажу и заради (М4), као и период

осигурања (М1-М2), с обзиром да је радник у спорном периоду био одјављен, потребно је да радник поднесе филијали РФ ПИО захтев за ажурирање података матичне евиденције, као и захтев за утврђивање својства осигураника. На основу ових захтева филијала Фонда ПИО ће извршити електронско преузимање података од Пореске управе о уплаћеним доприносима и на основу тих података и судског решења ће се по службеној дужности утврдити период осигурања и стаж и у базу матичне евиденције ће се унети датум пријаве (М1) и одјаве (М2), као и подаци о стажу (М4).

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Пензијски стаж највише 45 година

? К. Ж., Кикинда: Колико година стажа осигурања се рачуна за обрачун износа пензије? Сада имам пуне 42 године стажа и намеравам да радим док могу, бар још неколико година.

Одговор: До 1. 1. 2015. године стаж дужи од 40 година се умањивао за половину, тј. свака година преко 40 година се рачунала као пола године, а месец као 15 дана.

Од 1. 1. 2015. године ова одредба Закона је укинута и пензијски стаж после навршених 40 година рачуна се на исти

начин као и остали стаж. Према члану 68 Закона о ПИО, пензијски стаж може износити највише 45 година.

Висина пензије корисника зависи од дужине пензијског стажа и остварене зараде, тј. висине основица на које су уплаћени доприноси током целог радног века осигураника.

Пензија и престанак осигурања

? Т. С., Ивањица: Да ли је за остваривање права на старосну пензију неопходан престанак осигурања?

Одговор: Право на старосну, односно превремену старосну пензију се признаје, у правилу, по престанку осигурања, од дана испуњења услова, а највише шест месеци уназад од дана подношења захтева. Одјава са осигурања није потребна

за предузетнике, осигуранике који обављају привремене или повремене послове и уговорене послове, као и осигуранике који су изабрана, именована или постављена лица и лица која су хранитељи у складу са законом.

Породична пензија за инвалидно дете

? З. С., Београд: Мој син од рођења прима неку назови инвалиднину. Он је категорисан и ишао је у специјалну школу. Нема туђу негу и помоћ (мада сам ја за њега тражила). Рођен је 1968. године. Да ли могу моју пензију да оставим после моје смрти њему, јер од овога што прима не може да живи?

Одговор: Инвалидно дете, коме је то својство утврђено у складу са прописима о разврставању деце са тешкоћама у развоју, има право на породичну пензију, без обзира колико година живота има у моменту

смрти родитеља. У случају да се запосли или обавља самосталну делатност, инвалидно дете стиче право на породичну пензију после престанка запослења, односно обављања самосталне делатности.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: РЕДАКЦИЈА	ЈЕВРЕЈСКИ ПРАЗНИК ОДМОРА	БОРИЛИШТА РВАЧА	ЖЕНСКО ИМЕ	ДНЕВНЕ НОВИНЕ	НАПАД, ЈУРИШ (МН.)	САРАДНИК МЕТОДИЈА	ДРУГИ, ОСТАЛИ
МУЖЈАЦИ СРНА							
РИМСКИ БРЕЖУЉАК							
ОСТРВЉЕ СРЕДОЗЕМНОГ МОРА							
ПРОЖДРЉИВЦИ							СТАНОВНИК СРБИЈЕ
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			ИМЕ ФИЗ. БОРА ПУРИТАНКА				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	РУСКА ЧОРБА ВОЗАЧ СПЛАВА				ЗЛАТО (ФР.) ГЛУМАЦ, ТЕЛИ		
РЕКА ЗАБОРАВА У ГРЧКОМ МИТУ						СИМБОЛ ЗА БОР ПРОШЛЕ ГОДИНЕ	
ДОМАЋА ЖИВОТИЊА, КЕР				СУПРОТНА СВЕЗА ПРИЈАТЕЉ ЦИЦЕРОНА			
ОЗНАКА ЗА РАЗРЕД		ГОРЊИ ДЕО КУЋЕ ВРСТА БОМБОНА					
ПРЕК, ХИТАН							АГРЕСОР, ЈУРИШНИК
АРОМАТИЧНА МИРОЋИЈА							
ГРАД У ЧИЛЕУ						ПРВО СЛОВО МИРИС	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СИМБОЛ ЗА АКТИНИЈУМ ВЕРАН, ПРИВРЖЕН			ДРШКА САБЉЕ РОБЕРТ (ОДМИЛА)			
ИМЕ ГЛУМЦА ШАРИФА					СИМБОЛ ЗА РАДИЈУМ ЛУКА НА ТИСИ		
СТЕПЕН ДИЈАТОНСКЕ СКАЛЕ			ДЕО ШЕШИРА АВЕНИЈА (СКР.)				
САВЕЗНА АМЕРИЧКА ДРЖАВА							
СИМПАТИЗЕР НЕКОГ КЛУБА							

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							

ВОДОРАВНО: 1. Велики точак код обртних машина, 2. Портир на вратима (мн.), 3. Израђивач ракета, 4. Надимак ранијег комичара Миодрага Петровића – Ознака за обим, 5. Ознака за карат – Друга нота солмизације – Месна заједница (скр.), 6. Старојеврејски краљ – Име глумице Фароу, 7. Прво слово – Име америчког глумца Расела, 8. Интересовање, 9. Женско име, 10. Символ за калијум – Поза, положај, 11. Орган чула слуха – Острво на Јадранском мору, 12. Македонско мушко име – Међународна ознака Аустрије.

УСПРАВНО: 1. Ударац одапетим прстима – Ознака Италије – Зглоб у бедреној кости, 2. Мера за папир – Врста карташке игре – Аутомобилска ознака за Врање, 3. Врста грађевинске машине – Острво у Грчкој уз трачку обалу, 4. Сликарска радионица – Грофовија у Енглеској – Симбол за тритијум, 5. Град на западу Јордана – Градић у Србији, код Куршумлије, 6. Врста папагаја – Богиња мудрости у староримској митологији, 7. Болест јетре – Иницијали сликара Аралица – Хемијски симбол за баријум.

ΑΝΑΓΡΑΜ (C-B)

СТЕЛА ВОЛИ ВЕСТЕРН

...али и овог америчког глумца!

Да ли сте знали ...

– да је Кеопсова пирамида (2560 г. п. н. е.) једна од највећих зграда икада изграђених? Првобитно је била висока 147 м, али

је ерозија и уклањање већег дела полираног кречњачког омотача – што је структуру учинило глатком и блиставом на сунцу – смањило висину пирамиде на 137 м. Била је највиша грађевина на свету више од 3.800 година, све док 1311. није изграђен торањ Линколнове катедрале у Енглеској.

– да је Боингова фабрика (Boeing Everett) у Еверету код Сијетла највећа зграда на планети? Изграђена је 1967. године за Боинг 747 (први џамбо џет, два и по пута већи од највећих постојећих авиона) и од тада је неколико пута проширена да прими нове авионе – из програма 767, 777 и 787. Простире се на 98,7 хектара, а унутрашњост је запремине 13,3 милиона кубних метара. Цео тематски парк Дизниленд могао би да стане унутра и да још остане слободног простора.

– да је Палата парламента (или Народна кућа) у Букурешту најтежа зграда на свету? Тешка је око 4,1 милион тона, а такође је трећа највећа административна зграда на свету која се користи у цивилне сврхе. Површина јој је 365.000 квадратних метара, уздиже се 84 м изнад земље и иде 92 м испод земље. Више од 10.000 домаћинстава је срушено током њене изградње која је коштала 1,7 милијарди долара, односно данашњих око четири милијарде долара.

– да је Берза дијаманата Сурат у Индији, завршена 2022, највећа пословна зграда на свету, испред Пентагона који је ту позицију држао 80 година? Овај центар за трговину дијамантима има површину од 660.000 квадратних метара и 4.000 канцеларија у девет кула. Комплекс има зелени сертификат јер су у градњи примењени процеси који су еколошки одговорни и ефикасни у погледу ресурса.

– да комплекс Месџид ал-Харама (Велика џамија, Света џамија) у Меки може да прими највећи број људи? Од августа 2020. Велика џамија је највећа џамија на свету, има девет минарета и може да прими до четири милиона верника. Тренутно има површину од 356.000 квадратних метара а у току је изградња за проширење на 400.000 квадратних метара.

– да је First World Hotel у Пахангу, Малезија, од 2020. године највећи хотел на свету. Има 7.351 собу распоређене у две зграде. Овај хотел са три звездице и тргом део је великог трговачког и забавног комплекса у Пахангу. Иначе, највећа појединачна хотелска зграда је МГМ Гранд Лас Вегас, са 5.124 собе у једној згради.

Лековите мисли

Ако се човек држи својих мисли, неће да зависи од других. Стандард ми је као испијање лимунaде. Стално се хватам за сламку. **Беспарица личи на оштре маказе. И добре идеје сасече!** Живим у поткровљу јер немам лову до крова. **Алтернативац сам. Уместо похованог меса једем поховани хлеб!**

Без обзира на време, пензионере сваког 10. у месецу „огреје сунце.“
Душан Старчевић

Друштво

Човек који се досађује кад је сам, није у добром друштву! Свака храброст кошта. Или онога ко је поседује, или онога ко је оспорава!

Зрно мудрости временом прераста у крвни угрушак! Ослушни своје срце. Оно ради за тебе!

Живим од данас до сутра, са вером у будућност! Треба бити паметан, да не будеш најпаметнији!

Радмило Мићковић

Огледала

Кад не знате шта ћете са собом, засучите рукаве!

Најчешће се рано успавани доцкан буде.

Ми не трпимо памет, али наша памет трпи.

У огледалима зависти најприсутнији су пријатељи.

Полетеће свако коме дате крила.

Жалосно је али истинито. Ко лако савија леђа, брже накриви капу.
Пеко Лаличић

Вештине

Савладао сам куварске вештине. Мало-мало па комшији запржим чорбу.

Слободно критикујем, уздам се у ноге.

Мућнуо је главом и замутило му се.

Нисам толико паметан да попустим.

Да сам мислио добио бих партију. Само нисам имао чиме.

Радомир Станојковић

Гимнастика ума

Ратови, земљотреси, клизишта... Све кризишта до кризишта.

Ко вас намагарчи, ускоро би вам могао донети и самар.

Међу прљавим истинама и чиста лаж може да засветли.

Неки успеси се памте а неуспеси пате, а може то и обратно.

Афоризми су гимнастика ума, кратки пасови, дриблинзи, директи и асови.

Слободан Дучић